

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtno 7-50 Din, polletno 15 Din, celoletno 30 Din; za inozemstvo: četrtno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. — Račun pošte izročila, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

V lanskem letu je plačala Slovenija za 32 milijonov dinarjev preveč davkov

Takšne dobrote imamo Slovenci od vladovanja klerikalcev, ki so toliko trobili o znižanju davčnih bremen — Naročilo, da se davčni zaostanki strogo izterjajo

Vsem bo še dobro v spominu,

kako so se lani hvalili klerikalci, da so njihovi poslanci v Beogradu izposlovali ogromno znižanje davčnih bremen.

Mi smo že takrat pisali, da je vsa klerikalna hvala prazna in da se je tako zvano znižanje davkov izvršilo tako, da Slovenci tega ne bomo prav nič občutili in da bomo, ako bodo gospodje v Beogradu potrebovali več denarja, plačali kljub papirnatemu znižanju večje davke kakor prej.

Številke o vplačanem davku v letu 1927. nam povedo, da smo imeli popolnoma prav. Klerikalci so samo varali ljudi.

Samo slepljenje lahkovernih ljudi je bilo tako zvano znižanje, kajti vsaj na papirju napisano so klerikalci morali pokazati nekaj svojim vplilcem, ki so se čudili, kako je mogel njihov Korošec stopiti v vlado z radikali, katere je klerikalno časopisje prej in še nekaj dni pred vstopom v vlado psovalo kot korupcioniste in nasilnike.

Iz podatkov o neposrednih davkih, vplačanih v letu 1927., vidimo, da je Slovenija sama odraitala državi blizu 229 milijonov dinarjev, dočim je plačala v letu 1926. le blizu 222 milijonov dinarjev.

Torej smo Slovenci plačali lani, ko so prišli klerikalci v vlado, za sedem milijonov dinarjev več davka kakor v predlanskem letu.

V obeh vsotah za leto 1927. in leto 1926. so všteti tudi izterjani davčni zaostanki.

Če pa hočemo imeti pravo merilo za presojo davčnih bremen, moramo od celokupne vsote 229 milijonov dinarjev, kolikor davka smo plačali lani, odšteti vplačilo davčnih zaostankov iz prejšnjih let v znesku blizu 15 milijonov dinarjev.

Tako vidimo, da smo lani na tekočih davkih brez zaostankov plačali 214 milijonov dinarjev. Ako odštujemo istotako od vsote davkov, vplačanih v l. 1926., vplačilo davčnih zaostankov v tem letu, to je 26 milijonov dinarjev od 222 milijonov dinarjev, dobimo tekočih davkov v letu 1926. za 196 milijonov dinarjev.

Razmerje tekočih davkov (brez davčnih zaostankov), kar edino more služiti za pravilno oceno obremenitve, je še slabše, ker na tekočih davkih smo Slovenci plačali lani za 18 milijonov dinarjev več kakor predlanskem.

kar nam kažejo gornje številke

Toda navedene številke še ne podajo prave slike o povišanju davčnih bremen Slovenije. Mi moramo našo davčno obremenitev primerjati z davčnimi obremenitvami drugih pokrajin naše države. Če to storimo (po uradnih podatkih), se šele moramo prijeti za glavo.

Lani, ko so prišli klerikalci v vlado, smo prav mi Slovenci plačali več, a ostala država manj davkov kakor predlanskem.

To našo trditev bodo takoj pojasnile številke. Lani so znašala vplačila na neposrednih davkih v vsej državi 1705 milijonov, a predlanskim 1840 milijonov dinarjev.

V vsej državi so se lani znižali neposredni davki za 135 milijonov dinarjev, a za Slovenijo so se povišali pač v zahvalo, da dr. Korošec podpira radikale.

V odstotkih izraženo znaša to lansko 135-milijonsko znižanje napram predlanskemu letu 7,3 odstotka. Če bi bili v državi vsi državljani enaki,

bi morali tudi Slovenci plačati lani za 7,3 odstotka manj neposrednih davkov kakor v letu 1926.

Če bi torej predlanska vplačila Slovenije na tekoče neposredne davke v znesku 196 milijonov dinarjev znižali za 7,3 odstotka, bi Slovenci plačali le blizu 182 milijonov, v resnici pa smo plačali 214 milijonov dinarjev na tekočih davkih. Če bi Slovenci bili enako davčno obremenjeni kakor ostale pokrajine v državi, bi plačali le 182 in ne 214 milijonov. Razlika med obema številkami znaša za malo Slovenijo ogromno vsoto 32 milijonov dinarjev:

torej 32 milijonov preveč davkov smo plačali Slovenci v primeri z ostalo državo v času, ko so zavladali klerikalci in se hropili, da so nam znižali davčna bremena.

Takšno je delo klerikalcev za Slovenijo! Zakaj so potem šli klerikalci v vlado, če ne morejo doseči niti tega, da bi se te očitne krivice popravile?

Prav takrat, ko so bili glavni zavezniki radikalov klerikalci, je plačala Slovenija toliko davka preveč.

Ni šlo klerikalcem pri lanskem vstopu v vlado za slovenske koristi in za zboljšanje gospodarskega položaja v Sloveniji, nego le za ministrski stol ter za strankarsko moč. Zato še danes kljub ničevim dosedanjim uspehom sede celo v okrvavljeni Narodni skupščini. Klerikalci se ne brigajo za gospodarsko mizerijo Slovenije, samo da lahko sede v vladi.

Ne tožbe, ne prošnje, ne dokazovanja, da se Sloveniji godi v pogledu plačevanja kruta krivica, ne zaležejo pri klerikalcih prav tako nič kakor pri radikalih. Čeprav je splošno znano, da je vse gospodarstvo v državi v kritičnem položaju in da je gospodarska kriza zlasti v Sloveniji huda ter da so v takih razmerah sedanji visoki davki naravnost uničujoči, še vendar Koroščeva vlada nima dovolj gorja.

Zaukazala je te dni davčnim oblastvom, da se morajo davčni zaostanki brezobzirno izterjati.

Po starih izkušnjah bo, seveda, zopet Slovenija tista, kjer se bo ta ukaz najvestneje izvrševal. Ko bo boben pel tudi pri klerikalnih volilcih, tedaj se naj ti spomni, s kako vnemo so ob volitvah metali kroglice v skrinjice dr. Korošca. Takrat bodo pač menda tudi najzakrnenejši in najzagamanejši Koroščevi pristaši, ki jim sicer zlahka ne ozdravijo zastrupljenih možganov, sprevideli, kako budalost so napravili, ko so si sami sebi spletli bič, da jih zdaj tepe na žive in mrtve.

Hrvatska katoliška duhovščina ostro obsoja klerikalce

Župnik z Mrzlega polja Janko Rapljenović piše, da je dr. Korošec neprijatelj cerkve in da je SLS zadela s Puniševimi streli katoliško cerkev v glavo — Kanonik Stjepan Korenić ostro napada naše klerikalce, ki še sede v skupščini, omadeževani s krvjo — Sarajevski nadškof g. dr. Šarić uničujoče obsoja klerikalno zlorabo vere in označuje klerikalne stranke za največje škodljivce katoliške cerkve

Pri nas so redki duhovniki, ki bi ne bili klerikalci, med Hrvati pa je nasprotno malo takšnih duhovnikov, ki bi se šteli za klerikalce. Med Hrvati je celo več duhovnikov, ki igrajo vodilnejšo vlogo v kmetsko-demokratski koaliciji. Skoro soglasno obsoja hrvaška duhovščina početje svojega sobrata doktorja Korošca, ki je zapeljal svojo stranko v

naročje radikalov in ki sedaj še vedno sedi v vladi, obrizgani s krvjo.

V zagrebškem «Narodnem Valu» objavlja župnik z Mrzlega polja Janko Rapljenović članek pod naslovom: «Dr. Korošec neprijatelj cerkve in SLS je zadela s Puniševimi streli katoliško cerkev v glavo ne samo v Slo-

veniji, temveč tudi na Hrvaškem.» V članku piše g. župnik med drugim:

«Obnašanje dr. Korošca po umoru hrvatskih narodnih poslancev v Narodni skupščini in zlasti po smrti hrvatskega voditelja Stjepana Radića pomeni strašen dogodek ne samo v naši javnosti, temveč tudi v vsem kulturnem svetu. Široki sloji naroda gledajo presenečeni na početje te slovenske katoliške stranke, kako je z morilcem simpatizirala ne samo pred njegovim krvavim delovanjem, temveč ga je tudi potem v svojem tisku krčevito branila, zvrčajoča krivdo za umor na nedolžne in golorčke žrtve. Taka politika je očito naperjena proti katoliškemu hrvatskemu in slovenskemu narodu. — Veter bo odpihnil današnje voditelje takega katoličanstva, toda sramotni čin se bo vknjižil na račun katoliške cerkve, ki doslej po svojih predstavnikih še ni pozvala dr. Korošca na odgovornost in obračun. Zgodovinska črna vloga dr. Korošca je bila dovršena z 20. junijem.»

V «Jutarnjem listu» pa objavlja kanonik Stjepan Korenić daljši članek pod naslovom «Edino pravičnost in pravica rešita državo». Članek, ki pomeni istotako kakor Rapljenovićev spis ostro obsodbo dr. Koroščeve politike in klerikalnega komentiranja o Puniševem zločinskem nastopu, vsebuje med drugim to-le:

«Kljub umoru nedolžnih hrvatskih zastopnikov v Narodni skupščini, kljub temu, da se Hrvati in Srbi upravičeno in obupno dvigajo proti nadvladju nad prečani in proti izžemanju prečanskih krajev, kljub temu, da se balkanizirajo kulturne in gospodarske pridobitve prečanskih krajev, dr. Korošec ne more najti drugega povoda in vzroka, temveč izjavlja, da je ta umor enostaven osebni spor in prav nič ga ne ovira, da se povzpne na ministrski stol ter s SLS napoveduje program nadaljnjega dela z isto, s krvjo omadeževano skupščino, ki jo je kulturni svet že zaznamoval s Kajnovim znakom.»

Kanonik Korenić zaključuje svoj članek z besedami: «Kot katoliški duhovnik smatram za svojo dolžnost, da javno odklonim ta madež s katoliške duhovščine.»

Stric Janez v vojni

(Po Pierre Villetardu priredil B.)

(Dalje.)

Stric Janez ni mogel več govoriti. Bil je čisto uničen. Eden navzočih je dejal, da se bo vršila preiskava in da bo prišel pred vojno sodišče. Kolesar Majcen ga je s hinavskim nasmehom vprašal, ali morda ni kratkoviden in rabi očala. Narednik Tonejc pa je izjavil, da mu je zadeva zelo neprijetna, toda moral bo napisati raport in Janeza opravičiti.

— Napisal bom, da si malo živčno bolan in da potrebuješ počitka. Najbolje bi bilo, če javim, da si res bolan in prideš potem pred zdravnika.

— Ne, to si pa odločno prepovem, je jezno dejal Janez. Jaz sem za svoj čin odgovoren in konec besedi!

Ko so se naslednje jutro črnovojniki zbrali v stražnici in se razgovarjali o nočnem dogodku, so začuli divje kričanje. Kmet iz sosednje vasi, posestnik krave, je bil prišel in razgrajal na žive in mrtve. Vojaki so prihiteli iz stražnice.

— Morilci, kdo mi bo plačal mojo kravo?

— Čujte, možak, mu je dejal narednik, ali ste brljavi? Ali ne vidite moje šarže?

Posestnik krave se je preplašil teh besed in začel žalostno jokati:

— Moja uboga Sivka! Toliko mleka je dajala. Sedaj smo uničeni. Moja žena je vsa bolna zaradi te nesreče.

— Dovolj besedi, je dejal stric Janez odločno. Država vam bo žival plačala.

Še značilnejše je, da je klerikalizem z vso odločnostjo obsodil celo tako odlični cerkveni oblastvenik, kakor je sarajevski nadškof dr. Šarić. Njegov časopis «Katoliški tednik» je z jasno in odločno besedo zavrnil klerikalizem in poudarjal, da so klerikalne stranke največje škodljivke katoliške cerkve. Zlasti napada Hrvatsko ljudsko stranko (hrvatske klerikalce), ki se enako kakor naši klerikalci pri nas postavljajo za edino katoliško stranko med Hrvati in zahtevajo, da je mesto vseh katoliških Hrvatov le v tej stranki. Časopis nadškofa dr. Šarića piše na te verske zlorabe hrvatskih klerikalcev, da se s tem hrvatski klerikalci nasilno predstavljajo kot del cerkvene akcije, za kar naj bi nosili odgovornost tako cerkev kakor duhovščina. Zaradi teh krivih naukov tvorijo po besedah «Katoliškega tednika» hrvatski klerikalci kot plevel cerkvenega telesa za vero in cerkev večjo nevarnost kakor vse ostale hrvatske stranke.

Politični pregled

Politični položaj je v znamenju čakanja. Koroščeve vlada, ki je takoj potem, ko je prišla na krmilo, napovedovala odločne ukrepe proti KDK, še vedno čaka, kaj bo. Morala je uvideti, da se narodni val, ki ga predstavlja KDK,

ne dá več ustaviti brez težkih notranjih pretresljajev.

je morala opustiti svoje namere in sedaj le še čaka, kako se bodo dogodki sami od sebe razvijali.

KDK gre svojo pot. Smrt Stjepana Radića je povzročila trenutni zastoj v njeni akciji, ki pa bo dobila nov impulz na prihodnjem sestanku vodstva, ki se bo vršil danes v četrtek 23. t. m. v Ljubljani. Temu sestanku pripisujejo vsi politični krogi izredno važnost ter sodijo, da bo tvoril izhodišče nadaljnjega razvoja političnih dogodkov.

Zadnje dni so začeli vladni krogi širiti vesti, češ, da bo prišlo v KDK do razkola. Za povod so vzeli samostojen

— Ali pa tisti, ki jo je ustrelil, je dodal kolesar Majcen.

— Da, ali pa tisti, ki jo je ustrelil, je ponovil stric Janez s kislim obrazom.

Kmet pa je prekanjeno odgovoril:

— Dajmo se po prijateljsko zmeniti. To bi mi bilo ljubše kakor vse dopisovanje z vojaškimi oblastvi.

Kmetič pa vendar ni imel preveč zaupanja do tujih vojakov. Gledal je drugega za drugim, potem pa je dejal:

— Kdo pa je tisti, ki jo je ustrelil?

Narednik Tonejc pa, ki je spoznal kočljivost položaja, ga je nahrulil:

— Domenili se bomo popoldne, sedaj idite. Imamo službo in ni sedaj časa za to stvar.

Ko je možak odšel, je stric Janez zadel svojo puško na ramo in odšel na stražo. Stopal je počasi, trudno, sključeno, kakor da bi se bil postaral v eni noči za deset let. Ko ga je opoldne kolesar Majcen zamenjal na straži, mu je Janez dejal, da bo on plačal kravo, ker bi se na ta način dala stvar najbolj enostavno spraviti s sveta. Za Janeza je bila to častna zadeva in s svojo častjo se pa v istini nikoli ni šalil.

Takoj po kosilu je začel poizvedovati po ceni krav. Kmetje so mu le neradi odgovarjali. Vsak je povedal drugo ceno. Janez je zvedel, da se krave plačujejo od pet sto do dva tisoč kron. Sklenil je, da nikakor ne bo dal več kakor osem sto kron. Če je prišel tej vsoti še onih tri sto kron, ki mu jih je izvabila gospodična Fini, je spoznal, da ga vojaščina stane ogromne novce. In spet je prav po kranjsko zaklel:

nastop HSS glede mednarodne parlamentarne unije v Berlinu.

Poslanski klub HSS je namreč poslal dva svoja delegata v Berlin, da tam pred zbranimi zastopniki 50 držav pojasnita razmere v Jugoslaviji in odrečeta beograjski delegaciji pravico, da govori v imenu Hrvatov, odnosno prečanov. Ker HSS tega sklepa ni predložila v predhodno odobritev poslanskemu klubu KDK, so bili nekateri poslanci KDK vznemoljeni. Njihove izjave, ki le podčrtavajo željo po čim tesnejšem sodelovanju v KDK, pa so vzeli hegemonisti, seveda tudi slovenski klerikalci, za dokaz, da KDK poka. Četrkova seja jih bo seveda poučila, da

je KDK trdnjša kakor kedaj poprej

in da bo do konca izvedla borbo za enakopravnost vseh pokrajin in državljanov.

Ker se je kralj preselil na Bled, kamor je odpotovala tudi večina vodilnih politikov, je zavladovalo v Beogradu popolno zatišje.

Vlada ne dela ničesar, marveč le mirno čaka, kaj bo sledilo.

Zadnje dni se je mnogo pisalo o tem, da bo morala Koroščeve vlada kmalu pobrati šila in kopita ter napraviti mesto drugo, v kateri bodo zastopane vse pokrajine. Ta vlada, ki naj bi bila nevtralna, bi izvedla nove volitve, kakor zahteva KDK, in šele potem bi se razpravljalo o tem, kako naj se v bodoče uredi naša država na znotraj.

Posebno pozornost pripisujejo

avdijski Svetozarja Pribičevića, ki so jo beograjski listi napovedali že za te dni,

sedaj pa mislijo, da bo šel Pribević v avdienco šele po ljubljanski seja KDK. Splošno sodijo, da bo od te avdijske odvisno, ali bo mogla Koroščeve vlada še nekaj časa ostati ali pa bo morala čimprej izginiti.

Minule dni je vladalo po vsej državi veliko razburjenje, ker se je izkazalo, kako

škodljive so nettunske konvencije.

Italijanske tovarne po Dalmaciji so takoj po ratifikaciji teh konvencij začele na debelo

— Ta prekleta vojna!

Popoldne se je kmetič vrnil. Na Janezov predlog je začel mahati z rokami in je prisegal, da je bila njegova Sivka izredna žival in da ga bo šel tožit, če mu ne plača najmanj dvanaest sto kron. Toda stric Janez ni odnehal:

— Pa pojdite k sodišču! Samo zapomnite si, da imam na svoji strani vso armado!

Slednjič sta se pa vendarle domenila za tisoč kron. Zviti kmetič se je na tihem prsčno smejal. Stric Janez mu je moral dve sto kron plačati takoj, ostanek si je pa možak izgovoril najpozneje do konca drugega tedna.

Ko je odšel, si je Janez oddahnil. Mislil si je, da je s tem neprijetna zadeva urejena, toda motil se je. Narednik Tonejc mu je z obžaljočim glasom dejal:

— Lepo je od tebe, Janez, da plačaš kravo. Poštena duša si in pričakoval sem od tebe, da boš to storil. Toda z vojaškega stališča to zadeve ne spremeni. O tvojemu streli govori že vse straže ob železnici in kmalu bo to tudi prišlo našim predstojnikom do ušes.

— In kaj potem? je vprašal stric Janez.

— Moram napisati o stvari majhen raport, če ne bi bil še jaz kaznovan. Seveda te bom skušal izmazati kolikor mogoče.

— Kdo dobi ta raport v roke?

— Stotnik, ki je poveljnik tukajšnjih železniških in drugih straž. Dober človek je.

— In ta ga ne bo poslal naprej?

Narednik se je popraskal za ušesi:

— Tega baš ne vem. Mogoče bo poslal raport naprej na višje oblastvo.

odpuščati domače delavstvo in nastavljalji Italijane, ki so jih poklicali iz Italije. Zaradi tega je zavlada med prebivalstvom zlasti v Dalmaciji velikansko ogorčenje. V vseh večjih mestih je prišlo do velikih demonstracij. Zaradi tega pa so se čutili užaljene Italijani in

Italijanski poslanik v Beogradu je poslal zunanjemu ministru protestno noto,

v kateri zahteva zadoščanje. Naša vlada je tudi tokrat ugodila italijanski zahtevi, kakor da smo že res cela italijanska kolonija, ter prepovedala vse demonstracije in strogo kaznovala vse, ki so protestirali proti nettunskim konvencijam in bo plačala Italiji vso odškodnino, če so kateremu italijanskemu državljanu pri demonstracijah povzročili kako škodo.

Tudi tu se je pokazalo, da je bila ratifikacija nettunskih konvencij povsem nepotrebna, pa tudi to,

koliko škode je s tem povzročila Koroščeva vlada vsem prečanskim krajem.

V zunanji politiki je omeniti volitve v Grčiji, ki so se vršile mimu nedeljo. Za zmago sta se borili predvsem dve skupini. Venizelosova, ki je za republiko in ki je za prijateljstvo z Jugoslavijo, ter skupina generala Pangalosa, ki je bil prej diktator Grčije in se je nagibal k Italiji. Od 250 poslancev je dobila Venizelosova skupina 228, Pangalosa pa komaj 3. Splošno mislijo, da je s tem v Grčiji definitivno zmagala republika in z njo ona struja, ki je za prijateljstvo z nami in za sodelovanje z vsemi balkanskimi narodi in državami.

DOPISI

POLJANSKA DOLINA. Zadnje nedeljo so gostovali na sokolskem odru v Gorenj vasi igralci Sokola v Železnikih z igro «Bratje sv. Bernarda». Igralo se je prav dobro. Na tem mestu bodi izrečena najtoplejša hvala in priznanje bra-

tom in sestram iz Železnikov. Z njimi je prihitelo v našo dolino še nekaj drugih gostov iz Selške doline. Obisk je bil prav zadovoljiv tudi od strani domačih obiskovalcev, saj je bil Sokolski dom skoro do zadnjega kotička napolnjen. Igra «Bratje sv. Bernarda» predstavlja tisto navidezno, hlinjeno pobožnost, svetohlinstvo in licemernost. Vmes nastopajo pa možje bratje res s pravo srčno in globoko pobožnostjo ter pravo ljubeznijo do bližnjega. Igra ima dokaj pretresljivih prizorov. Po igri se je razvila prav prijetna, prava bratska zabava pozno v noč. — Drugače v dolini ni posebnih novic. Pričela se je košnja otave, katere se pa zaradi suše ne bo dosti nakosilo. — Našo cesto, ki je bila na nekih mestih po povodnjih docela razdejana, so pričeli zadnji čas temeljito popravljati. Tudi novo ograjo bo dobila, kar je nujno potrebno, posebno na najbolj nevarnih krajih, pri cestnih prepadih. — Zadnje dni so trasirali ali merili železnico po dolini. Kedaj bo pa dolina dobila železnico, je še v božjih rokah, četudi se dela že nad 50 let. — Pretečeni teden so bili nekateri že kar v strahu, češ zdaj in zdaj bomo imeli Lahe v dolini. Imeli so namreč Italijani manevre okrog Idrije in Cerknega. Pokanje je bilo kakor za časa največje ofenzive med vojno. Nekateri so resno mislili, da gre že za napad na našo državo.

ZIBRŠE PRI LOGATCU. Tu bo priredil prihodnjo nedeljo 26. t. m. ob 3. uri popoldne v hiši A. Rупnika, po domače Ipavca, Higijenski zavod iz Ljubljane zanimivo in poučno predavanje «Kako ostanemo zdravi». Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike.

DVOR PRI ŽUŽEMBERKU. V nedeljo 26. t. m. bomo imeli pri nas občinske volitve. Menda še nikdar ni bilo v naši občini toliko zanimanja za izid volitev kakor sedaj. In po pravici! Saj gre za to, da se vzame občina iz rok onih, ki so jo zapeljali v popolnoma nepotrebne ogromne izdatke za prezidanje žužemberškega župnišča. Kakor zadnjič imamo mi tudi sedaj dve skrinjici. Na Gospodarski listi smo zbrali skrbne, pametne možje, dobre gospodarje, ki so večinoma že bili odborniki in so vajeni dela pri občini. Na čelu liste je g. Josip Kovač iz Dvora, ki je vsem znan kot bivši dolgoletni občinski tajnik in ki bo gotovo zastavil vse moči v prosep občine. Ta skrinjica je po vrstnem redu tretja. Na Delavski listi so zbrani zastopniki naših obrtnikov in delavcev. V

občini imamo zelo veliko obrtnikov, in razveseljivo dejstvo je, da je velika večina njih zastopana na tej listi. Ta lista je po vrstnem redu četrta in volili jo bodo vsi obrtniki in delavci, ki hočejo v občini red, cenejše življenje in manjše obdavčenje. Nasprotniki imajo tudi dve skrinjici, po vrstnem redu prvo in drugo. Vodita jih gg. Travnik in Koželj, drugo pa je samo privesek. Gotovo je, da noben uvideven gospodar, noben obrtnik, noben delavec ne bo zaupal svojega glasu ljudem, ki so nakopali na občino ogromne izdatke za župnišče. Nad pet milijonov kron je že sedaj stroškov, pa stvar je še vedno pri upravnem sodišču v Celju in vsota vsak dan rase. Volilci! Ali boste še izbrali možje, ki bodo občino še nadalje vodili v milijonske nepotrebne izdatke? Ne in ne! Temu mora bit enkrat konec, zato v nedeljo vsi kroglice v t r e t j o ali č e t r t o skrinjico!

RAČNA. Naša struga Šica se je letos trikrat čisto posušila, kljub temu, da je precej globoka. — Z letošnjimi pridelki bo bolj slaba. Fižola ne bo skoro nič, koruza tudi bolj slabo kaže. Krompirja, upamo, bo nekaj, samo debel ne bo tako kakor je bil lani. Z otavo ne bo letos nič. Zrasla bo komaj toliko, da bo za pašo. Krma bo pomladi gotovo draga in jo bo treba nabaviti si že sedaj dovolj. — Postaja Čušperk se imenuje od 1. julija dalje Račna.

LAŠKO. V nedeljo 19. t. m. je bil v Laškem klerikalni shod. Dr. Gosar in Žebot sta pohitela k nam, da se opereta pred svojimi volilci, katerim je bilo pred volitvami vse mogoče obljubljeno, a sedaj sta prinesla v Laško povišane in poostrene davke ter še nebroj drugih neznosnih nagrad. G. Žebot se je spravil nad napredne časopise in od navzočih (okrog 50 mož in 150 žensk) zahteval obljubo, da mu morajo vsi zvesto pomagati pri delu zatiranja «brezverskega» časopisja. Za ta posel se je posebno zavzel g. Hrastnik, posestnik v Rifengozdu, in pridno pritrjeval potrebi, tako da je naposled res verjel, da je napredno časopisje krivo neznosnim razmeram, ki vladajo v našem okraju. Jeza g. Hrastnika na napredne sile je morda v zvezi z njegovimi sodnimi pravicami. Res škoda, da se gosp. Hrastnik večkrat ne oglasi v reklamne svrhe za «Jutro» in posebno «Domovino».

REČICA. V rečiški dolini imamo že tako razdrapano ceste, da bodo v kratkem času za vsak promet nesposobne. Ali ne bi bilo bolje, da bi se uporabil denar, s katerim vzdržujemo gerenta za njegovo visoko plačo, za popravilo cest. Radovedni smo, kako

— Potem sem izgubljen, je dejal stric Janez ves obupan. Od sedaj naprej ni imel nobene mirne ure več. Predvsem ga je imel na pikl kolezar Majcen, ki se je silno rad norčeval iz njega. Če ga je prišel izmenjati na straži, mu je tudi pri belem dnevu že od daleč klical:

Jaz sem, Janez, ne streljaj!

Nekega dne je prišlo od stotnika železniških straž v sosednji vasi povelje, da se ima črnovojnik Janez Tršan javiti na raport. Stotnik je bil v istini dobričina, kakor je bil rekel narednik Tonejc. Bil je velik, debel možak z rdečim, pikastim obrazom in košatimi brki. Ko je prestrašeni stric Janez stopil v njegovo pisarno, mu je pomignil stotnik, naj sede. Dejal mu je, naj razloži, kako je prišlo do tega, da je ono noč ustrelil kravo. Poslušal ga je zelo začudeno in slednjič izjavil, da dogodek ni nikake važnosti, da je pa prisiljen po odredbi poslati raport naprej na višje mesto.

— Prosim, nikar ne storite tega, je dejal stric Janez čisto po domače.

Častnik je namršil obrvi, pritisnil na električni zvonec in rekel vstopivšemu vojaku, naj Janeza odvede.

Sedaj je bil Janez prepričan, da pride pred vojno sodišče. Istega mnenja so bili tudi vaščani, in čuvaj, pri katerem je stanoval, je pravil, da je črnovojnik, ki je bil ukradel dve raci, romal za šest mesecev v ječo. S pipico med zobmi je pridel:

— Krava je pa, pri moji veri, malo več kakor dve raci.

— Toda jaz vendar nisem ukradel krave, je ugovarjal stric Janez in stiskal pesti.

— Še več, dragi moj, ustrelili ste jo!

Nesrečnik se je dal slednjič prepričati, da je storil grozen čin. Ponoči, kadar ni mogel spati, je primerjal svojo kravo z racami. Sklepal je, da bo neprimerno več mesecev zaprt kakor oni, ki je ukradel obe raci.

Nekega jutra, ko so slučajno trije tovariši bili zbrani v stražnici — četrti je bil na progi na straži — je prišla inšpekcija. Okoli ogla kmetijskega poslopja se je prikazala «gospodična Fatma», ki se ji je Janez že v Ptujju ognil, če je le mogel. Na njej je prijezdil bivši stotnik, sedanjji major, novoimenovani inšpektor železniške obrambe.

Vsi trije črnovojniki so prihiteli iz skednja, ko so začuli peketanje kopit. Major se je ustavljal pred skednjem, zamahnil s svojo prožno palčico in dejal:

— Preveč klopi pred stražnico ... preveč papirja po tleh ... Narednik, glejte, da bo red ... Pri moji prihodnji inšpekciji ne sme biti tak nered.

— Izvršil bom vaše povelje, gospod major, je dejal narednik Tonejc, ki so se mu kar hlače tresle.

— Ali je pri vaši stražnici črnovojnik Janez Tršan?

— To sem jaz, je odgovoril stric Janez. Častnik ga je srepro pogledal skozi svoj monokel in slednjič dejal:

— A vi ste tisti, ki ste letali v civilnih hlačah okoli?

— Da, gospod major, ker ni bilo mogoče . .

— Je že dobro, ga je prekinil major. Toda ta zadeva je že v redu, kakor vidim. Vi ste pa tudi dne 17. maja proti enajsti ure zvečer ustrelili kravo?

«Da, gospod major.

— Povejte mi, zakaj uganjate take budalosti?

— Gospod major, kljub mojim klicem se je krava vedno bolj približevala progi in ker v temi nisem dobro videl, sem streljal, ker sem mislil, da je italijanski špijon, ki hoče razstreliti most.

Major je začudeno pogledal, potem se je pa malo nasmehnil in si nervozno pogladil brke, rekoč:

— Tako, tako ... Zanimiv izgovor. Narednik, zakaj pa tega niste omenili v svojem raportu?

— Gospod major, možak mi tega ni rekel.

— Res je tako, je potrdil stric Janez.

Major je nekaj trenutkov pomišljeval, potem pa je dejal:

— Sicer bi vam lahko rekel, da ste budalo, kajti ravnali ste zelo nepremišljeno. Ker ste se pa točno držali odredbe, vas hočem nagraditi ... Kravo plačam jaz iz svojega žepa.

Za bogatega majorja je bila to malenkost, pa tudi zabava. Veselil se je že na to, kako bo s pripovedovanjem tega dogodka pozabaval svoje prijatelje pri večerji.

Stric Janez se je hotel zahvaliti za toliko prijaznost, toda s sunkom ostroge je major okrenil Fatmo in izginila sta za oglom hiše, stric Janez pa je ponosno dejal tovarišema:

dolgo bomo imeli tega gospoda in kedaj se bo zganil ter razpisal občinske volitve, katere že vsak davkoplačevalec težko pričakuje.

SV. KRISTOF PRI LAŠKEM. Gerenta dr. Lovšina vprašamo javno, kedaj misli predlagati razpis občinskih volitev, ker smo mnenja, da je njegovo plodonosno gerentovanje po preteku 10 mesecev doseglo svoj višek. Pomlad in poletje je zadrževal volitve, češ da so nepotrebne, ker je čital v nekem časopisu, da se bodo vršile v jeseni po vsej državi. Ker je že jesen blizu, pričakujemo, da nas bo po klerikalnem vzorcu potolažil zopet, da se bodo vršile volitve pomladi ali poleti itd., to je, dokler se ne bo naveličal gerentovanja sam. Da se klerikalci bojiijo volitev, potrjujejo s tem, ker zavlačujejo občinske volitve in so prepričani, da v novem odboru ne bodo več odločali klerikalci. Isto velja tudi za one, ki danes proti svojemu prepričanju hvalijo — gerentovo vzorno gospodarstvo. — Davkoplačevalec.

SV. JEDERT NAD LAŠKEM. Ker se ne zanima dovolj za naše gospodarske razmere naš Blažek, ki ima od tukaj edini besedo v klerikalnem gerentskem sosvetu, vabimo gerenta g. dr. Lovšina, da si vendar že enkrat ogleda naše ceste, v kako razdrapanem stanju se nahajajo. Ako moramo po zaslugi SLS plačevati in vzdrževati za mastno plačo gerenta, si prisojamo pravico, zahtevati od njega delo, sicer naj zapusti stolček in predlaga volitve, da pridemo davkoplačevalci do svojih zakonitih pravic. Bivši klerikalci.

MARIJA GRADEC. Naši klerikalci še vedno po stari navadi uganjajo politiko na sejah občinskega odbora ter pričnejo sejo z glavnim in prvim vprašanjem: pretres političnih karikatur v «Jutru», s katerimi pa nima občinsko gospodarstvo nobenega opravka. Taka seja našega občinskega odbora se je vršila 12. t. m., ko so klerikalci hoteli izsiliti, da občinski odbor protestira proti «Jutrovim» karikaturam. Napredna odbornika sta bila proti takemu predlogu z motivacijo, da občinski odbor nima potrebe, da se s tem bavi, in da to ne spada na sejo. To je delo klerikalcev, da na sejah obravnavajo politiko in odlagajo vsa važna občinska vprašanja, ki bi jih bilo treba nujno rešiti. Zato naj izreče sodbo in obsodbo občinstvo.

GRAČNICA PRI RIMSKIH TOPLICAH. Znano je, da je naš most v popolnoma zanemarjenem stanju, tako da že nismo v stanju prevažati našega tovora preko njega. Kmalu bo postal ne-

varen tudi za potniški promet. Ne vemo, kje tiči tukaj vzrok, da se most ne popravi, vemo pa, da ga je največ rabila znana graščina Jurklošter, ki je zvozila svoje težke milijone preko njega in bi bila zato zmožna, ga tudi popraviti in spraviti v tako stanje, kakor ga je prevzela od občine Loka. Ne vidi se pa nikaka dobra volja jurklošterske graščine za ta most, zato bomo okoličani prisiljeni, da pokličemo merodajno oblastvo, naj jo k temu prisili še pred zimo.

LOKA PRI ZIDANEM MOSTU. Volitve v občinski odbor so razpisane za dan 16. septembra. Po stari navadi se klerikalci zopet prav pridno trudijo, da bi pridobili nas volitve zopet na svojo stran. Na delu so, seveda, z vsem svojim aparatom in eksponenti. Opozarjamo vsakogar, naj pošteno odpravi take ljudi in naj pove vsakemu klerikalnemu agitatorju, ki ga bo skušal pridobiti za sebe, da mi občani še nismo pozabili prisilnega davka za cerkev, ki nam ga je klerikalna stranka nabila na hrbet, tako da smo nekateri morali plačevati kar po 1000 Din. Pri tem pa se nam je še zagrozilo, ako v 14 dneh ne plačamo, da bo rubež. To je delo naših klerikalcev. Zato, občani, odklanjamo vse klerikalne ponudbe, ki so grozno sladke, in ne nasedajmo jim, saj smo že davno siti njihovih obljub, ki so nam še vedno dale biča. Že ob zadnjih volitvah so nas svažili kandidacije Gospodarske liste, da se bojimo klerikalnih obljub, in res se je pokazalo, kaj znajo. Delali so v škodo nas kljub vsem protestom Gospodarskega kluba. Zato, občani občine Loka, v boj za napredek občine in na delo za Gospodarsko listo, ker le njem kandidatom lahko zaupamo.

JURKLOŠTER. V nedeljo 12. t. m. se je vršil na željo tukajšnjih članov in somišljenikov SDS sestanek, na katerem se je ustanovila samostojna krajevna organizacija SDS za občino Jurklošter. Za predsednika je bil izvoljen znani ugledni posestnik in kovač gosp. Matija Brečko iz Lahovega grabna. S tem je napredna misel med Jurkloštrčani ukoreninjena in bo rodila sad napredka za kmeta in delavca, kateri je bil do sedaj od klerikalnega režima teptan. Obenem pa se je okrepila tudi moč KDK ter se bo kr. org. odločno borila za enakopravnost. Odbor k. o. si je vzel za nalogo, voditi najstrožjo kontrolo v občinskem gospodarstvu ter bo gledal na to, da se iz občinske uprave odpravi čimprej vsaka škodljiva politika, ki vodi občino na rob propada. Odbor

k. o. bo odslej jemal tudi od posameznikov vse prošnje v vseh zadevah v pretres ter intervencije v raznih vprašanih in bo, kar se ne bo dalo lokalno rešiti, potom sreskega odbora SDS v Laškem spravil na merodajno mesto v svrhu rešitve. Odbor k. o. tem potom poziva vse napredno misleče Jurkloštrčane, da se vsak čimprej prijavi kot član, ker le z močjo bomo v stanju, pretrgati in odstraniti suženjske verige klerikalnega režima. — Odbor k. o. SDS za občino Jurklošter.

KONJICE. Pred par dnevi sem bil po opravkih v Celju. Ko sem se proti večeru vračal domov, sem se malo ustavil v Vojniku v gostilni K. Tam sem imel priliko slišati, kako sta se kosala neki Novocerkovčan in neki Frankolčan. Novocerkovčan se je krepko s pestjo udaril po prsih ter se pridušil, da je pristaš Koroščeve stranke kakor z njim vred vsa novocerkovška fara. Razlagal je, kaj so vse storili g. dr. Korošec za slovenski narod. Pričel se je tudi bahati, kako je škof ob birmi polivalil Novocerkovčane, da imajo tako lepo organizirano fantovsko Marijino družbo, dočim imajo Frankolčani maloštevilno fantovsko Marijino družbo. Frankolčan je mirno sedel in poslušal bahanje Novocerkovčana. Ko je Novocerkovčan svojo lajno o Koroščevih uspehih in pridnih cerkovskih fantih ustavil, je vstal Frankolčan in rekel: «Veš, dragi sosed, to ima čisto drugo plat. Da, res na Frankolčevem nimamo tako številne fantovske Marijine družbe kakor pri Novi cerkvi. Ko bi si pa bil prevzvišeni prej ogledal pisarne okrožnega ali okrajnega sodišča ali pa orožniške postaje v Vojniku, tedaj bi gotovo ne bil karal Frankolčanov. Kar se pa tiče trditve, da ste Novocerkovčani v taboru SLS, vam ni baš v čast. Kaj pa je dr. Korošec storil za slovenski narod? Res, same dobrote nam donša vlada, v kateri je on bil in je še. V načrtu ima ogromna povišanja trošarine na vino. Na živino pa je vlada dovolila povišanje avstrijske carine, tako da bo treba živino prodajati za slepo ceno. Teleta smo izvažali carine prosto, sedaj se bo morala plačati ogromna carina. To je lep uspeh dr. Korošca. Voditelj SLS so tako globoko padli, da še sedaj sedijo v krvavem parlamentu. Dr. Korošec je pozabil na Kristusove besede Petru: «Vtakni meč v nožnico!» Namestnik Kristusov dr. Korošec pa zove orožništvo: «Potegni meč!» SLS tudi seje seme sovraštva.

— No, ali sta čula? Ravnal sem po odredbi in samo bedaki se morejo temu smežati. Krava je bila, lahko bi bil pa tudi Lah!

10. Konec vojaščine.

— Kaj je s teboj, Janez? je vprašal narednik Tonejc, ko nekega dne zjutraj Janez ni prišel v stražnico in je Tonejc prišel ponj k čuvajevim.

— Bolan sem.

— Kaj ti pa je?

— Včeraj zjutraj sem se menda prehladil. Saj veš, da sem v štiriurnem naliivu imel službo. Bil sem premočen do kože.

— Hudo vročino imaš, mu je dejal Tonejc, ki mu je položil roko na razbeljeno čelo. Tu ne moreš ostati. Telefoniral bom, naj te pridejo iskat.

— Rajši se pozdravim tu, kakor bi šel v bolnišnico.

— Ne bodi bedast! Saj se lahko zmažeš od vojaščine in danes štirinajst dni si lahko spet doma.

Stric Janez se je tresel od mrzlice in zobje so mu šklepetali. Ko se je spomnil na dom, na svojo sobo in svojo mehko posteljo, se mu je kar milo storilo in dejal je:

— Prav imaš, Tonejc. Kar telefoniraj, pa naj me pridejo iskat.

Zvečer se je v vasi začulo ropotanje motorja: bolniški avto je prišel iskat Janeza, ki je bil tako zmučen od mrzlice, da se je komaj dvignil. Položili so ga na nosilnico, pokrili s konjsko odejo in porinili v avto. Stisnil je roko svojim tovarišem, s katerimi je bil

preživel toliko mirnih, lepih dni v tem zatišju, daleč proč od vsega sveta in bojnega groma. Glasno ropotanje motorja je preglasilo zadnje poslovilne besede. Avto je odhitel.

Celo uro se je gugal Janez v avtu. Imel je zaprte oči. Mrzlica ga je tako tresla, da ni imel časa razmišljevati o svojem položaju. Naenkrat se je avto ustavil na velikem dvorišču vojašnice, na katerem je kar mrgolelo vojakov. Dva sanitejca sta prišla nosilnico z Janezom in ga odnesla preko dvorišča. Pot je vodila preko širokih, položnih stopnjic v prvo nadstropje in nato po temnem hodniku v veliko sobo. Ta zasilna bolniška soba vojašnice je bila prenapolnjena. Smrdelo je v njej po lizolu in slabem duhanu. Ker ni bila nobena postelja na razpolagon, sta sanitejca postavila nosilnico z Janezom v kot na slamo, ki je bila razmetana po tleh. Nato sta odšla in nihče se ni več brigal zanj. Nekateri bolniki so kvartali, drugi so pušili. Skozi razbito okno je prihajal hladen pih. Janez, za katelega se ni brigala živa duša, je čakal eno uro, dve uri... nič. Bil je že divji, da so ga tako postavili v kot in se niso več brigali zanj. Slednjič je pa vendarle prišel zdravnik. Bil je še mlad, a nosil dolgo rjavo brado.

— Kako se pišete?

* — Janez Tršan.

— Tršan? Možak, ki je ustrelil kravo?

— Da, je zaječal stric Janez, ki je mislil, da je nesrečna zadeva s kravo že davno pokopana.

— Danes ste v raportu.

— Jaz v raportu?

— Da, vi... komandant vam čestita na vaši hladnokrvnosti... Kaj pa vam prav za prav manjka? ... Vročino imate? Tako?

Dvignil je s prsti Janezove trepalnice, mu pazno gledal v oči in slednjič dejal:

— Zlatenico imate.

Nato se je obrnil k vojaku sanitejcu, ki je stal za njim in čakal na njegova povelja:

— Ta mož pride v bolnišnico.

Po teh besedah je odšel.

— Čudno, zlatenico imam, si je mislil stric Janez.

Pol ure pozneje sta vstopila v sobo dva sanitejca, prišla nosilnico z Janezom, ga odnesla po hodnikih in stopnjicah na dvorišče vojašnice in spet naložila v avto. Vožnja je šla preko celega mesta. Slednjič so se ustavili sredi zelenega parka pred vhodom v bolnišnico in strica Janeza in njegovo zlatenico je sprejela mehka postelja s snežnobelimi rjuhami. Bil je v resnici hudo bolan. Vročino je imel toliko, da se mu je dve noči kar bledlo. Streljal je krave in kričal «Stoj!», da je kar turbobno odmevalo po bolniški dvorani.

Včasih je mislil na Zibrežje, na dom, in solze so mu stopile v oči. V istini bi bil rad videl Špelo, toda dokler je bil bolan, je bil mnenja, da je bolje, če je ni blizu.

Nekega jutra, ko mu je bilo že nekoliko odleglo, je radovedno čital, kaj so mu napisali na tablico nad posteljo.

— Icteria, je čital... Nemogoče! Zmotili so se.

(Dalje prih.)

Če je torej brat «Jutrovec», ne smeš njegovega praga prestopiti. Ali se to pravi ljubiti svojega bližnjega kakor samega sebe?» Ko je Frankolčan svoj govor nehal, se je Novocerkevčan še založil s čikom, zamrmral nekaj italijanskih kletvic in izginil ko poparjen cucek. — Konjičan.

POLZELA. Ker iz našega kraja že dolgo ni bilo glasu, se moramo zopet enkrat malo oglasiti, ker se tudi pri nas godi marsikaj zanimivega. 5. avgusta smo imeli sokolsko prireditev, ki je prav dobro uspela. — Pretekli četrtek zvečer je bilo pekovskemu mojstru Radu Ferjanu ukradeno popolnoma novo kolo. Za tatom ni nobenega sledu. To je že druga tatvina kolesa pri istem mojstru. — V ponedeljek so zasledili orožniki v stanovanju Karla T., delavca v tovarni pletenin na Polzeli večjo množino nogavic, ki jih je sčasoma znošil iz tovarne. Nogavice so nabasali v vrečo in jih je moral ob asistenci orožnikov nazaj nesti v tovarno. — Tukajšnjim klerikalcem ni nič kaj všeč, ker je Karl Orel in cerkveni pevec. Da ne uide zaslužnemu plačilu, je razumljivo. Drugič kaj več.

PREKOPA PRI VRANSKEM. Občinski zastop v občini Prekopa pri Vranskem še vedno ni konstituiran. Proti občinskim volitvam, pri katerih so dobili združeni naprednjaki večino, so namreč vložili klerikalci ugovor. Dasi je od volitev poteklo že nekaj mesecev, ugovor še do danes ni rešen. Velikega župana mariborske oblasti vprašamo, zakaj se akt ne reši, da bi občina prišla do rednega gospodarstva.

SREDIŠČE OB DRAVI. Kakor povsod drugod tako je tudi pri nas izzvala nova naredba o odpiranju in zapiranju trgovin veliko nezadovoljstvo ne samo med prizadetimi trgovci, temveč tudi med našim ljudstvom. Ta uredba je zopet enkrat pokazala, kako brezglavo se pri nas uvajajo naredbi, ki se takoj izkažejo kot neizvedljive, ker so skozi in skozi neprimerne in niti najmanj ne odgovarjajo življenskim razmeram in potrebam podeželskega ljudstva. Po tej novi naredbi ne smejo biti trgovine odprte pred sedmo uro zjutraj in se morajo zapirati ob sedmi uri zvečer, in to poleti in pozimi. Zlasti za poletni čas je to skrajno neprikladno, ako se vzame v obzir način dela in življenja našega kmečkega ljudstva, ki se odpravi na delo zelo zgodaj, a svoje potrebščine v trgovini krije rano zjutraj in pozno zvečer, preden se odpravi na delo, odono, ko se z dela povrne.

Sedaj pa, po novi naredbi, katere točno izvrševanje nadzira žandarmerija, je to nemogoče in ljudje bodo trtili svoj delovni čas za to, da krijejo svoje potrebščine v trgovini. Pa tudi trgovci so postavljeni zaradi tega v težek položaj in bodo kmalu čutili posledice te neumestne naredbi, ki jih ovira v njihovem delovanju in jih prikrajšuje v itak skromnih dohodkih, ki so jih imeli do sedaj. Uredba, s katero je nezadovoljno tako ljudstvo kakor prizadeti trgovski krogi in ki je ne odobrava nikdo, je nujno potrebna temeljite revizije. Potrebno je, da se ta naredba razveljavi in da se uvede nova, ki bo popolnoma odgovarjala razmeram in potrebam kmečkega ljudstva in zahtevam trgovcev. To doseči pa je po našem skromnem mnenju skrb in naloga poslancev.

MALA NEDELJA. Ponovno opozarjamo na veliko tombolo v Društvenem domu na angelsko nedeljo 2. septembra ob 3. uri. Dobitki: moško kolo, svinja, moška obleka, ženska obleka, žepna ura, posteljne odeje, podplati in še nad 300 samih koristnih dobtkov. Tombolske karte po 3 Din si kupite v trgovinah ali pri razprodajalcih. Godba, ljudska veselica, ples. Pridite vsi, ob vsakem vremenu, od blizu in daleč!

RADOMERJE PRI LJUTOMERU. Prosto-voljno gasilno društvo Radomerje pri Ljutomeru bo proslavilo na svečan način v nedeljo 2. septembra blagoslovitev nove motorne brizgalne z naslednjim sporedom: V nedeljo 2. septembra: 1.) ob 5. uri budnica; 2.) ob 9. uri sprejem gasilnih društev pri gasilskem domu; 3.) ob 10. uri sv. maša v kapelici pred Gasilskim domom; 4.) pozdrav gostov pred Gasilskim domom; 5.) ob 12. uri obed (banket); 6.) ob pol 14. uri vaje z motorno brizgalno; 7.) ob 14. uri velika ljudska tombola na veseličnem prostoru. Vljudno vabimo vse naše tovariše in prijatelje našega društva k mnogoštevilni udeležbi. — O d b o r.

NAŠINCI PRI LJUTOMERU. Te dni nas je obiskal g. profesor Baš iz Maribora, ki je znan etnolog in član zgodovinskega društva v Mariboru. Spremljala sta ga domačina učitelj Belec in stud. Kosl. Profesor Baš je raziskoval naš «rotavž», to je naš grb in opazoval naše hiše. Spraševal je starejše žene in može o zgodovini «rotavža», ki so mu znali mnogo povedati. Odšel je menda z mnogimi podatki. G. profesor se mudi že dalje časa v Prlekiji, ki jo je že vso prehodil in preštudiral.

PLEMENITAŠ NA HRVATSKEM. Na dan pogreba našega milega pokojnega g. Stjepana Radiča smo dobili črno zastavo, da bi se izobesila na cerkvenem zvoniku, a naš župnik g. Leopold Črnej se je temu uprl. Gosp. župnik je rodom Slovenec in dobro vemo, da je v zvezi s koroščevci. Mi pravimo tako: «Ako hoče g. župnik mirno živeti z nami, hrvaškimi seljaki, mora tudi z nami biti. — P a r a n.

OSLUŠEVCI. Na intervencijo oblastnega poslanca g. Petovarja se je pred dnevi pričelo višanje nasipov ob Pesnici od tukajšnjega mosta par sto metrov naprej v zmyslu naše svoječasne vloge. Istočasno se globl struga, dobljeni prodec se uporablja za nasipe, presežek pa bo dobro došel za občinske ceste. S tem delom bo pri večjem stanju vode preprečeno poplavljenje polja od Osluševcev do Velike Nedelje, kar se je že večkrat primerilo. Mariborskemu oblastnemu odboru smo hvaležni za uvaževanje naše prošnje; posebna zahvala pa gre našemu Petovarju, ki je s svojim postopanjem opetovano dokazal, da tudi demokrati pri oblastnem odboru kaj dosežejo. To se nam je zelo vredno omeniti iz razloga, da si ne bi kdo drugi lastil zaslug, kar se, žal, rado dogaja.

HUM PRI ORMOŽU. (Smrtna kosa.) Tukaj sta, po daljši bolezni, umrla dva pridna in delavna posestnika v srednjih letih g. Matjaž Majcen in g. Jakob Podgorelec. Prvi je bil 18., a drugi 19. t. m. tukaj pokopan. Zadnjemu, ki je bil mnogo let gasilec, so looperški-frankovski gasileci priredili dostojen pogreb. Blag jima spomini!

ZAVRČ. Pri nas smo nedavno imeli običajno žegnanje, v Dužavi pa polno sejmarjev in vrtiljak. O «kšeftu» je menda le lastnik vrtiljaka lahko govoril, za njim pa gostilničarji, ker za «ringelspil» ima mala in velika deca denar in tudi za pijačo ga ne manjka. Bilo je precej poljanecv, ki nas ob takih prilikah radi posejajo. Nekateri iz prijateljstva, drugi iz pobožnosti, tretji pa vsaj zaradi plesa. Med zadnjimi so bile tudi ženske, hudo pobožne, katerih može možajo klerikalno voliti, a čitati naših listov pod smrtnim grehom ne smejo. Da je takim klerikalnim ženicam, ki imajo posvečene družine, ples dovoljen, do danes še nismo vedeli.

Po vsej Sloveniji gre glas: Le „Domovina“ je za nas!

Soteščan:

V Zakotju

Povest po zapiskih vaše kronike.

(Dalje.)

Z divjo silo je voz pridrvel v dolino, kjer je zadel ob hrast, rastoč na meji nad potokom. Kotar je v obupnem položaju zagrabil vejo, na kateri je srečno obvišal, voz pa se je z glasnim hruščem zvrnil čez mejo v potok. Močna hrastova veja se je pod težo počasi nagnila k tlam in Kotar je bil rešen, za kar se je izkazal Bogu na poseben način hvaležnega. kakor bomo slišali pozneje.

Drugo jutro je bil Kotar že zopet na poti do kašče. Srce mu je še vedno tolklo in noge so se mu zapletale druga v drugo zaradi groze, ki jo je preživel minulo noč. Premišljevanje nevarnost in ugibaje njenega povzročitelja se je počasi pomikal proti hramu. Tu pa ga je zopet čakalo presenečenje. Vrata, katera je bil zvečer zaklenil, so bila odprta; skrinja, napolnjena z žitom izpraznjena do srede in iz omare je izginil velik kos prekajene slanine.

Kotar je prestrašen omahnil na stol. Toda kmalu se je zopet vzravnal, zakaj nova misel mu je šinila v glavo. Ozrl se je v podstrešje, trhle stopnjice so zaškripale in kakor bi trenil je bil pod okajenim tramovjem, od katerega so visele pajčevine in druga nesnaga. Izpod zaprašena orodja, razmetanega po lesenih leh, je izvlekel veliko železno past; predniki so jo nastavljal volkovom in lisi-

cam, a sam je še ni bil rabil, ker so te živali iztrebljale v tem kraju. Od vseh strani jo je ogledal. Bila je dobro ohranjena, le osnažiti jo bo treba in namazati, pa bo služila svojemu namenu. Zmagovito jo je vlekel po stopnjicah v mračno shrambo, kjer se je lotil dela. Namočil jo je z oljem ter jo obdrnil s staro krpo, na kar jo je nastavil in izprožil, da se prepriča, če dobro deluje. Počilo je kakor nabita puška in močna železna obroča sta tlesknila drug ob drugega. Kotar je poskočil od veselja, kajti v duhu je čul ječanje onega, ki ga bo neusmiljeno zagrabila. Past je postavil pred omaro, kjer jo je z debelimi žebli pribil na hrastova tla, ter jo je rahlo nastavil. Potem pa je dvignil desnico, s katero je v zraku naredil znamenje križa, kakor je imel navado pred vsakim začetnim delom.

Težko je čakal Kotar tistega večera. Komaj se je nekoliko znočilo, je že stopal navzgor proti kašči, radoveden, kakšen prizor se mu bo odkril nocoj. Na hramu je slonela lestva; zopet mu je nekdo napravil v strehi luknjo, katero je zadelal prejšnji večer. Iz shrambe pa se je oglašalo ropotanje in bolestno stokanje. Tiho, da iznenadi nepoštevnega gosta, je odklenil vrata, v veži je napravil luč ter je vstopil v hram. Ječanje je utihnilo, pred njim na tleh pa se je zvijala Pogačica: desna noga ji je do gležnja tičala v pasti, ki jo je držala z železno silo, z rokami pa si je pulila dolge lase.

«Ti si, malopridnica!» je pozdravil Kotar žensko, ki se je že večkrat izpodtaknila na poti življenja; da je pa poleg znanih hudobij tudi tatica, je bilo skrito pred svetom do

sedaj. «Ja, no, ja,» je rohnel ter ključovalno ponavljal: «Zagrabilo te je, ujela si se, kazen za greh.»

Pogačica mu ni odgovorila. Le zdaj pa zdaj se ji je izvila izmed zob kaka robata kletvica in večkrat je poskusila, otresti se železne sponje. Kotar ji je pomagal; razklenil je obroča, ki sta se ji zarila globoko v meso, ter jo osvobodil. Hotela je vstati in zbežati, a noga, zatekla in krvava, je odpovedala svojo moč; služila ji je le leva noga in pa roke, na katere se je opirala, ko jo je razjarjeni Kotar potisnil iz kašče na prosto.

«Ubil me je, razbojnik,» je zajavkala, ko se je zunaj pred hramom zvalila v travo. Kakor neprijetni skoviki sove so doneli Kotarju ti glasovi; togoten se je prizibal k Pogačici, kateri je prepovedal vsako javkanje ter ji je pokazal pot vdolino.

Pogačica se osornemu ukazu ni upala ustavljati. Pograbila je kol, ležeč poleg nje v travi, ter se je s trudom vlekla proti vasi. Za njo pa je stopal Kotar v skrbeh, da bi se ne ubila med potjo; sledil ji je v vas prav do njene kočje, poslušajoč odurno kletev, padajočo na njegovo dušo.

Odslej je imel Kotar pred tatovi mir. Spomin na dogodek pa ga je spremljal v pozno starost. Tudi Pogačica ga ni pozabila. Past ji je zadala neozdravljivo rano, katere posledica je bilo naporno šepanje in neka posebna blaznost. Ako jo je kdo vprašal po vzrokih njene težavne hoje, se ji je grozovito spčil obraz; kdor bi se ji bil rogal, bi mu bila zaničljivo pljunila v obraz. Pametni so jo pomilovali, le otroci so ji včasih ponagajali.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

SADNO DREVJE V SUŠI.

Sadno drevje trpi letos pred sušo, toda različno. Najbolj trpi na slabih, bolj tankih tleh, kamor sadno drevje prav za prav ne spada. Ničeva je misel, da je za sadno drevje dobro vsako mesto, če je le prazno. Lahko ga sicer tja posadiš, toda delalo ti ne bo nobenega veselja. Sadnemu drevesu je treba ugodne lege in dobre zemlje, da ti bo rodilo. Čim manj mu ugajata lega in zemlja, tem bolj se moraš sam prizadevati z gnojenjem in pravilnim oskrbovanjem, da bo bolje uspevalo.

Le pogledimo sedaj ob suši na sadno drevje po naših vaseh in kmalu se prepričamo, kako nevhvaležno je, če ga prepuščamo samemu sebi, zlasti po manj ugodnih legah. Tudi sadno drevje ne prenese polovičarstva. Ali mu damo potrebne živlenske pogoje ali pa ne, in smo potem sami krivi, če nam samo životari in slabo rodi.

Pri sedanjí suši treba vse to razmišljati, da pridemo na čisto. Brez dvoma je, da potrebuje sadno drevo dosti globoko in rodovitno zemljo in da mu moramo tudi gnojiti, če si hočemo zagotoviti boljše pridelke in ga bolje zavarovati pred sušo. Gnoj že sam na sebi zadržuje vlago (v mislih imam hlevski gnoj in dober kompost), globoka zemlja se pa tudi veliko dlje upira suši. Na takih rodovitnih tleh nam drevje bolj košato raste, napravi zadosti vej, polnih zdravega listja. Tak vrh pa dela spodaj senco in varuje tla pred sušo, tako da je drevo in da so tudi tla bolj zavarovana pred sušo. En pogoj vstvarja drugega! Zato pa vidimo, da se sadni vrtovi v ugodni legi in zemlji in z močnim drevjem veliko bolj upirajo suši. Spoznajmo to in učimo se tega na domačih izgledih, ki jih najdemo povsod po naših krajih in vaseh. V pripravnih legah in pri dobro oskrbovanih sadnih drevesih ne bo prišla suša nikdar tako do veljave kakor v nasprotnih primerih. Velike in dobro zagnojene drevesne jame so prvi pogoj za uspešno rast mladega sadnega drevja in s tem tudi za varstvo proti suši.

Tedenski tržni pregled

ZITO. Položaj na našem žitnem trgu je v splošnem nespremenjen, ker so trenutno razmere na svetovnih tržiščih po novi letini nejasne. Vojvodinski producenti ne silijo s prodajo letošnje pšenice, ker hočejo še počakati na rezultate letošnjega pridelka turščice.

Kotar pa se ji je najrajši ognil s poti. O dogodku v hramu pa sta skrbno molčala oba.

Obljubo, s katero se je Kotar zavezal za šudežno rešitev Bogu izkazati hvaležnost, je Josil na prvem mestu v svojem srcu. Premišljal je in ugibal, kaj naj ukrene, da bi bilo pred Bogom zaslužno, pa tudi veljavno pred ljudmi. Ako kupi za domačo farno cerkev kak okrasek, storil bi brezdvomno veliko dobro delo, toda svetu bi ostalo skrito. Kotar pa je hotel, da vé tudi levica, kar bo dala desnica. In dozorel mu je v duši sklep, napraviti nekaj takega, česar ne zmore nihče v okolici. «Znamenja še nima naša vas», se je spomnil nekega jutra na klopi pod črešnjo, srebljajoč iz črnega lonca sladki čaj, najboljšo pijačo, ki jo je poznal na svetu. Vmes pa se je oziral na griček ob cesti, kjer je stala nekdanj — kakor so pripovedovali — grajska kapelica, kamor so se pobožni prebivalci zatekali v dušnih in telesnih potrebah. Brezbožni graščak pa ni mogel poslušati molitve svojih podložnikov, zato jo je ukazal podreti. Zidarja, ki je izvršil to bogoskrunsko delo, je zasovražilo pošteno ljudstvo, in ko je umrl, se je pripeljal baje sam peklenšček v ognjenem vozu po njegovo dušo.

(—lje prib.)

Zadnje dni se je na novosadski blagovni borzi pojavilo malo mlačnejše razpoloženje. Cene na ljubljanski blagovni borzi so ostale nespremenjene.

ŽIVINA. Cene goveje živine nagibajo k popuščenju, predvsem zaradi slabe letine krme. Na zadnjem sejmu v Ljubljani so cene yolom popustile za 50 par pri kilogramu. Bile so za kilogram žive teže: voli I. 8:50 Din, II. 7:50 Din, III. 6:50 Din, krave, debele 5 do 6 Din, klobasarice 3 do 4 Din, teleta 10 do 12 Din.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo 21. t. m. v valutah:

1 ameriški dolar za 56'45 do 56'65 Din;
v devizah pa:
100 avstrijskih šilingov za 800'74 do 803'74 Din;
100 nemških mark za 1354'80 do 1357'80 Din;
100 madžarskih pengov za 990'96 do 993'96 Din;
100 italijanskih lir za 296'53 do 298'53 Din;
1 ameriški dolar za 56'81 do 57'01 Din;
100 češkoslovaških kron za 168'27 do 169'07 Din;
100 francoskih frankov za 221'52 do 223'52 Din.

Sejmi

24. avgusta: Kamnik, Kočevje, Št. Jernej (okraj Krško), Laško, Javorje, Trbegovci-Sv. Duh na Stari gori, Slovenska Bistrica, Murska Sobota, Velenje, Rogatec.

25. avgusta: Loka pri Zusmu.

26. avgusta: Rajhenburg, Veliki Gaber, Ljubno ob Savinji (le za blago), Breg pri Ptuj.

28. avgusta: Pri Cerkvah, Dolnja Lendava, Sv. Trojica v Slovenskih goricah.

29. avgusta: Zagorje pri Litiji, Poljčane, Muta, Sv. Tomaž, (okraj Ptuj), Verače.

30. avgusta: Velika Loka (okraj Novo mesto), Zalec.

31. avgusta: Videm (okraj Kočevje), Konjice-trg, Zagorje (okraj Šmarje pri Jelšah).

1. septembra: Žigarski vrh (za živino), Radeče, Višnja gora, Št. Ilj pri Velenju.

Kratke vesti

= **Deseti Zagrebški velesejem** bo otvorjen v soboto 25. t. m. ob 9. zjutraj. V Zagrebu si obetajo, da bo letošnja prireditev med vsemi dosedanjimi najbolj uspela.

DOMAČE NOVOSTI

* **Akcija za spomenik Stjepanu Radiću.** V vsej Hrvatski je naletela na veliko odobravanje misel, ki ji je prvo dalo izraza mesto Sušak, naj se ustanovi fond za postavitve veličastnega spomenika Stjepanu Radiću. Zagrebška mestna uprava je iskreno pozdravila to zamisel.

* **Vsem naprednim kulturnim delavcem!** ZKD je postala tekoma 10 let svojega obstoja po naporu in lepim uspehih naša centralna prosvetna organizacija. Pridobila si je prijateljstvo vseh, ki jim je narodova prosveta znak njegove moči in jamstva za njegov napredek, pa tudi odkrito priznanje tistih, ki ji kakorkoli niso naklonjeni. Pomen intelektualne izobrazbe širokih plasti naroda ni dandanes manjši kakor je bil nekdanj, nasprotno, še večji je. Veliki cilji zahtevajo velikega dela in žrtev: prosvetno delo ga zahteva od narodove inteligence, ki je k temu poklicana. Zato se ZKD, ki si je stavila za cilj narodovo prosvetno delo, obrača tem potom na vse tiste, ki se zavedajo svojih dolžnosti kot izobraženci, z vabilom, da pristopijo v vrsto njenih delavcev kot predavatelji, kot učitelji, kot kulturni delavci v vzvišenem pomenu te besede in grede med naše kmete, delavce, obrtnike, med našo mladiuo, ki jih pričakuje. ZKD jih poziva k sodelovanju in prosi, da se vsi oni, ki so pripravljeni pomagati, javijo na naslov Zveze kulturnih društev v Ljubljani, Kazino, II. nadstropje, levo. V prijavi, ki je zelo nujna in jo mora imeti ZKD vsaj do 1. s e p t e m b r a t. l., naj bo vsebovana tudi snov predavanja. — Predavateljski odsek ZKD, Ljubljana.

* **Zbori KDK v mariborski oblasti.** V nedeljo 26. t. m. se bosta vršila velika okrajna zbora KDK, in sicer ob 10. uri dopoldne v dvorani hotela Beograd v Slovenski Bistrici, ob 13. uri pa v dvorani Narodnega doma v Konjicah. Na obeh zborih bosta poročala narodna poslanca gg. Ivan Pucelj in dr. Ljudovit Pivko. Somišljeniki in prijatelji KDK so vabljeni k mnogobrojni udeležbi!

* **Revijo slovenskih narodnih noš** bo priredilo slovensko ženstvo ob času jesenske razstave od 1. do 10. septembra v Ljubljani na velesejmu. Tekmovanje narodnih noš, združeno z obhodom po mestu, pa bo na nedeljo 2. septembra. Ta prireditev, ki mora biti ponos naših žena širom Slovenije in dokaz lepote in umetnin naših narodnih noš, bo gotovo kar najlepše uspela. Treba pa je, da tudi moška narodna noša ne izostane. Štajerska, Koroška, Prekmurje, tržaška okolica, Bela Krajina, ta dan bo vaš, zastopajte ga častno. Vse prijave in dopise je nasloviti na urad ljubljanskega velesejma.

* **Zrebna lista efektne loterije Zveze obrtnih združenj v Ljubljani.** Lista 1. t. m. izžrebanih srečk efektne loterije se dobiva pri Zvezi obrtnih združenj v Ljubljani, Beethovnova ulica 10, pritličje, levo. Pismenim naročilom je priložiti znamko za 2 Din. Lista stane 2 Din.

* **Praznik kočevskih narodnih noš.** Predzadnje nedelje se je zbralo v Kočevju do 1500 ljudi, da bi prisostvovali veliki paradi kočevskih noš. Sprevod, ki je bil na programu za dopoldne, pa se ni vršil zaradi Radičevega pogreba. Šele popoldne se je formiral sprevod, v katerem je bilo okroglo 50 narodnih noš, skozi mesto k Laknerju v Dolgo vas. Pozornost so vzbujale zlasti moške noše z visokimi, cilindrom podobnimi klobuki.

* **Sejem v Gradacu.** Županstvo Gradaca v Beli Krajini naznanja, da bo sejem za kramo in živino v Gradacu v soboto 1. septembra t. l. namesto 8. septembra, ker je ta dan Mala maša.

* **Obiranje hmelja v Savinjski dolini** se je pričelo te dni. Kakor se zatrjuje, bo letošnja letina hmelja v Savinjski dolini kakovostno prav dobra.

* **Kratka stavka.** V vevški papirnici je bila te dni stavka, ker se ni ugodilo delavstvu, ki je zahtevalo, da se prekliče kazni, ki jo je ravnateljstvo izreklo nad dvema delavcema s tem, da jima je dodelilo slabše delo, ne da bi se bilo po zahtevu prizadetih o njuni krivdi ali nekrivdi točno informiralo. Dalje so delavci zahtevali sprejem kolektivne pogodbe in odstranitev generalnega ravnatelja Sellerja. Pogajanja niso uspela in delavstvo je proglasilo stavko, ki pa je že končana. Pogajanja se vodijo dalje.

* **Poprava in razširjenje ceste v Plavški Rovt in Gor. Murovo.** Z Jesenic pišejo: Te dni se je mudila na licu mesta komisija v svrhu temeljite poprave in razširjenja ceste v Plavški Rovt in Gornjo Murovo. Cesta v nad eno uro oddaljeni Plavški Rovt je bila na novo zgrajena šele pred kakimi 28 leti, pa je zaradi pogrezajočega se terena silno trpela. V zadnjih letih je bila za promet skoraj neporabna.

* **Dr. Pernar ima še kroglo v prsih.** Narodni poslanec dr. Pernar je odpotoval s svojo soprogo na Dunaj, kjer se bo posvetoval z zdravnikom špecialistom, ali bi kazalo operativnim putem odstraniti kroglo, ki jo ima v prsih od atentata v Narodni skupščini.

* **Novi prepisi o orožnih listih.** Po § 49. pravnika za izvrševanje novega zakona o posesti in nošenju orožja se morajo za leto 1928. izdani orožni listi v roku 3 mesecev vrniti pristojnemu oblastvu, da jih zamenja z novimi orožnimi listi. Vsi posestniki orožnih listov morajo v ta namen tekom enega meseca izročiti orožne liste pristojnemu županstvu, v Ljubljani pa policijskemu ravnateljstvu. Županstvo odnosno policijsko ravnateljstvo izda za izročene orožne liste začasno potrdilo. Kdor bi do 10. septembra ne oddal orožnega lista, mora potem s posebno prošnjo prositi za zamenjavo orožnega lista. Oni, ki imajo za leto 1928 veljavni orožni list, ne plačajo za novega nobenega davka.

* **«Zasavje».** Izpod peresa R. Badjura je izšel praktičen vodnik po Zasavju (letovišča, kopalnišča,

prirodne, zgodovinske in druge znamenitosti, izleti po gorah in dolinah). Knjižica je opremljena z zemljevidom. Stane 25 Din, po pošti 1 Din več. Izdala je knjižico Zveza za tujski promet v Sloveniji, Ljubljana. Interesantom toplo priporočamo.

* **Letalski miting v Celju.** Celjski aero-klub «Naša krila» je priredil v nedeljo 19. t. m. na starem vojaškem vežbališču pri Levcu letalski miting, na katerem so sodelovali aeroplani zrakovne čete in avijon «Ljubljana». Velika reklama je privabila v Celje na tisoče ljudstva od blizu in daleč. Sličnega vrvenja, kakor v nedeljo na državni cesti od Celja do Zaleca tamošnje prebivalstvo že dolgo ni doživelo. Prireditelj je posetilo nad šest tisoč oseb. Zvečer se je v Narodnem domu vršila zakuska.

* **Sodni uradni dnevi na Jesenicah.** Predsedništvo višjega deželnega sodišča v Ljubljani je odredilo zopetno uposravitelj sodnih uradnih dni na Jesenicah, in sicer vsak prvi in tretji četrtek v mesecu; ako bo pa na četrtek praznik, bo uradni dan en dan poprej.

* **Okoliš pošte Hinje.** V okoliš te v zadnjem času otvorne pošte spadajo naslednji kraji: Hinje, Hrib, Lazna, Lopata, Pleš, Preval, Ratje, Sela, Viseje in Vrh, ki so se izločile iz okoliša pošte Struge na Dolenjskem.

* **Okoliš pošte Golnik.** K tej na novo otvoreni državni pogodbeni pošti spadajo vasi: Golnik, Gorace. Letenice, Pangrčica, Povle, Spodnje in Zgoranje. Tenetišče, Srednja vas, Trstenik, Zalog, Svarje, Čadovlje, Kamenjak in Zavoda ter Babni vrt in Zablje ki so se izločile iz okoliša pošte Kranj, oziroma iz okoliša pošte Preddvor.

* **Starorimske najdbe v Ptuju.** Univerzitetni profesor dr. Baldvin Skarla je v Ptuju zaposlen z izkopavanjem starorimskih predmetov v takojšnji dominikanski cerkvi. V prvem grobu je našel ostanke temeljnih zidov starodavne cerkve, zgrajene v starorimskem stilu, ki je pogorela leta 1303., v drugem grobu pa okostnjake in rimske novce.

* **Gradba nove tovarne.** Na prostoru med Savo in železniško progo na Gorenji Savi so pričeli z izkopavanjem temeljev za tvorniške objekte četrte tekstilne industrije v Kranju. Nova tovarna bo obsegala tkalnico, kotlarno in tiskarno ter je last Kranjskih tekstilnih tovarn, družbe z omejeno zavezo.

* **Pogon na divje prašiče v Jurkloštju.** ki se je organiziral te dni, je ostal brezuspešen kljub temu, da se ga je udeležilo nad 60 lovcev od vseh strani. Videli so le enega velikega merjasca, ki pa je, žal, ušel.

* **Smrt mlade Sokolice.** Kruta smrt je v Sarajevu ugonobila mlado življenje ljubljanske Sokolice, učiteljice, Eme Smersujeve. Po lepo zaključenem tretjem letniku učiteljsišča se je 18letna Ema s skupino učiteljsiščnikov 1. julija podala na izlet po Srbiji, Makedoniji in Črni gori ter se preko Dubrovnika vračala domov. V Sarajevu pa je nepričakovano morala izstopiti in se podati v bolnico, kjer je obolela na legarini. Dočim so se vsi njeni tovariši in tovarišice te dni srečno vrnili, je Ema v soboto v sarajevski bolnici podlegla zavratni bolezni in so jo pretekli terek pokopali na tamošnjem pokopališču.

* **Požar pri Sv. Juriju ob Ščavnici.** Iz Jamne nam pišejo: Tukaj je pogorel pretekli teden novi vodni mlin, last g. Svarca. Prizadeti je tem huje oškodovan, ker je postala žrtev plamenov tudi pšenica. Prav na predvečer so pripeljali motorno mlatilnico, last g. Franja Znidariča, mehanika iz Dravkovec, ter mislili prihodnjega dne začeti z mlatvijo, a ponoči je vse skupaj zgorelo. Požar je najbrž zanetila zlobna roka.

* **Nenavaden pojav.** V noči od četrтка na petek se je tudi v Celju in okolici pripravljalo k dežju. Ob pol 3. uri zjutraj, ko je še vse trdno spalo, je naenkrat silno zagrmelo in tresčilo s tako silo, da so ljudje preplašeni planili pokonec ter se mogli šele polagoma orijentirati, kaj je bilo. V južnovzhodnem delu mesta so vse žarnice odpovedale, tako da je bilo prebivalstvu zaradi splošne teme v poslopjih in po ulicah še bolj preplašeno. Tresčilo je v pločevinasti stolp poslopja strokovnega

Iz Prekmurja

VSEM NAŠIM PRISTAŠEM IN NAROČNIKOM!

V dnešnih časih, gda velki boj pelamo za to, ka v naši državi zmaga ednakost in ednakopravnost za sakšoga, šteri boj more in de skončo z našov zmagov, ne smemo svojih sil trgati. Vsi se moremo združiti v edno vojsko pod vodstvom naših voditelov v Ljubljani in Zagrebi, odkec dobivamo navodila za naše držanje. Zato moremo se združiti tudi okoli od njih vödanih novin. Zategadel smo tudi gorizeli višise pozvanje te smo henjali vödatvi «Glas Naroda». Vsi naprejplačniki «Olasa Naroda», šteri so novine naprejplačali, do za te čas, kak dolgo so naprej plačali, dobivali «Domo vino». V tej novinaj bomo tudi nadale pisali od dugovanj naše krajine.

Gda Vas prosimo, ka ta naš sklep na znanje zmete, Vas vse obednem pozivamo, ka agiterate za novine naše koalicije, kak so «Domo vina», «Kmetski list», «Jutro», «Mariborski Večernik Jutra».

Murska Sobota, dne 16. avgusta 1928.

Poslovni odbor Kmetsko-demokratske koalicije za srez Murska Sobota.

učitelja g. Likarja v Zavodnji pred Skalno kletjo. Razdejal je stolp ter povzročilo na poslopju, zlasti na zidovih, zelo mnogo škode. Na srečo se stanovalcem ni zgodilo nič hudega. Električni vod pri poslopju se je na več metrov daleč stalil, udarec je povzročil na številnih varovalkah v južnovzhodnem delu mesta mnogo škode.

* **Na cesti je obnemogel zaradi glada.** Ko sta šla dva gospoda v petek zvečer po cesti od Jožefovega hriba v Celju proti Jungerju, sta opazila ležati na hodniku mlajšega moškega. Spraviti nista mogla iz njega drugega, kakor da je gladen. Obvestila sta stražnika, ki je siromaka spravil na policijo. Tam je povedal, da je Josip Hojker, mizarški vajenec iz Ptuja. Bil je v Zagrebu, kjer je iskal dela, nato pa se je podal peš proti domu. Hodil je iz Zagreba brez vsake hrane 4 dni in je končno popolnoma obnemogel.

* **Čudna smrtna nesreča.** V petek se je pripetila v ptujskem ključavničarskem podjetju g. Otona Scheichenbauerja nesreča, ki je zahtevala smrtno žrtev v osebi ključavničarskega vajenca Sterbala iz bližnje vasi Brestje. Malo pred poldnem si je kupil ključavničarski pomočnik Kralj nož, podoben stiletu. Prinesel ga je s seboj v delavnico in ga začel brusiti. Še med brušenjem noža se mu je slučajno približal vajenec Sterbal. Kralj je brez zlega namena zamahnil proti vajencu Sterbali, rekoč: «Kaj ne, da bi bil sedaj dovolj oster». Vajenec se je umaknil, a pomočnik je z nožem v roki za šalo stopil korak za korakom za njim, dokler vajenec ni zadel s hrbtom v zadaj se nahajajoči primež. Posledica je bila strašna: fant je padel z licem naprej in po nesreči naletel ravno s sreem na nož v rokah pomočnika Kralja. Že po par minutah je siromak izkrvavel in je izdihnil, še preden je prišla zdravniška pomoč.

* **Neznan samomorilec.** Dne 16. t. m. je našel rudar Jožef Cvikel v Črni pri Prevaljah na skednju obešenega neznanega moža, ki je moral že več dni viseti, ker je telo že razpadalo. Truplo je bilo po izvršenih orožniških formalnostih, kjer so vsi znaki kazali na samomor, 17. t. m. pokopano v Črni. Pri samomorilecu, ki je bil star 50 do 60 let, srednje velik, sivih las, brk in brade, oblečen v staro avstrijsko bluzo in dolge hlače, niso našli nikakih dokumentov, iz katerih bi bilo mogoče ugotoviti osebo samomorileca. Mož je bil bržčas prosjak. Poleg obešenca v senu so našli rjav klub, palico, vrečo kot nahrbtnik, 1 bel žepni robec z monogramom M. P., na nekem papirju pa je bilo pisano ime Jakob Deleja. Ako je komu neznan samomorilec po tem opisu znan, ali more

Prekmurjéból

ÖSSZES TAGTÁRSAINKNAK ÉS ELŐFIZETŐINKNEK!

A mai időkben, mikor az egyenlőségért és az egyenjoguságért, ezeknek a diadalért vivjuk harcunkat, azt a harcot, a melynek a mi győzelmünkkel kell végződnie és fog is végződni, nem szabad erőnket szétforgácsolnunk. Egy táborban kell egyesülnünk a Ljubljanában és Zágrebben székelő vezetőségeink vezetése alatt, a honnan az utbaigazításokat meg is kapjuk mindenkor. Es épen ezen okból kell egyesülnünk az Általuk kiadott újságok táborában is. Onnan kapjuk most is a felvilágosítást és ez okból annak szellemében ez uttal lapunkat: «Glas naroda» = «Nép szava» — t nem jelentjük meg. Az újság előfizetői, a kik arra előfizettek, az előfizetés tartamára megkapják az előfizetés lejártáig a «Domo vina» című lapunkat. Ennek számaiban fognak megjelenni és általunk közre adatni a minket érdekő közlemények is.

Arra kérjük azért elvbarátainkat, vegyék tudomásul ezt az elhatározást. Egyben arra is kerjük barátainkat, agítájanak tovább is koalíciónk érdekében s annak újságjairt. Ez újságok a következők: «Domo vina» — «Kmetski list» — «Jutro» — «Mariborski Večernik Jutra».

Murska Sobota, 1928. augusztus 16.

A paraszt-demokrata koalíció murska-sobótai járáskörenek ügyvezető Választmánya.

sploh dati kake podatke o njem, naj blagovoli to sporočiti občinskemu uradu ali orožništju v Črni pri Prevaljah.

* **Zrtev Kolpe.** Te dni je prinesel 14letni Stanko Ramošček iz Vrškovec (občina Vojvodina) žito v mlin g. Nemaniča v Zelebeju. Bržkone je ves razgret skočil v Kolpo, da bi se okopal in ohladil, dokler mu žito ne bo zmleto. Toda v vodi ga je prijel krč in deček je utonil. Čez nekaj časa so ga potegnili mrtvega iz vode in prepeljali na njegov dom v Vrškovec. To je že peta žrtev Kolpe v letošnjem poletju.

* **Požar zaradi strele.** V noči od četrтка na petek je v Gornjem Logatcu udarila strela v drevo poleg hiše posestnice Marije Turkove. Z drevesa je strela preskočila na hišo in vžgala podstrešje, ki je bilo takoj v plamenih. Ogenj se je razširil tudi na sosednji svinjak. Gasilni društvi v Gornjega in Dolenjega Logatca sta prihiteli takoj na pomoč. Hišno podstrešje in svinjak sta popolnoma pogorela, spodnji del hiše pa se je posrečilo rešiti, prav tako tudi sosedne hiše, ki so se že vžigale, a so jih še pravočasno rešili.

* **Smrtna nesreča na železnici.** Te dni je hotel prekoračiti železniško progo med Tremerjami in Laškim 16 do 17letni pastir Josip Leban iz Deber. Tisti trenutek je pribrazil ljubljanski brzovlak in stroj je sunil fanta v stran. Strojvodja, ki je nesrečo opazil, je takoj ustavil vlak in nesrečnega fanta so naložili hudo ranjenega v službeni voz. Slučajno v vlaku navzoči zdravnik je ugotovil, da je ponesrčenec dobil hude notranje in zunanje poškodbe.

* **Huda nesreča na cesti.** Pred kratkim sta trčila v Studencih pri Mariboru na ostrem ovinku pri novi delavnici mestni avtobus in motorno kolo ruškega inženjerja g. Vladimira Rudolfa. Inž. Rudolf je vozil iz mesta ter se je hotel na ovinku ogniti nekemu kolesarju. Med tem pa je privozil iz Studencev mestni avtobus ter okrenil na desno tik ob plot, da bi preprečil karambo. To se mu ni posrečilo, ker se motorno kolo menda ni dalo ustaviti. Motor se je zaletel v avtobus ter se prevrgel. Inž. Rudolf je ostal pri tem nepoškodovan, poškodovan pa je 42letni delavec Alojzij Jug iz Šoštanja, ki je šel v tistem trenutku mimo ter ga je avtobus podrl na tla. Delavca so z občutnimi nostranjimi poškodbami odpeljali v rešilnem vozu v bolnico.

* **Na razstavi društva Zoo si bodo mogli posetniki velesojma ogledati živalstvo Slovenije.** Prav zanimiva je zbirka kač, kjer bo brez nevarnosti mogoč vsak obiskovalec natančno spoz-

Planšarstvo na jubilejni kmetijski razstavi

Velikega gospodarskega pomena za alpski del Slovenije, to je za našo divno gorenjsko stran in Savinjsko dolino ter koroški kos slovenske zemlje je planšarstvo. Ker v Alpah doline ne nudijo kmetu dovolj poljedelske in travniške zemlje za njegovo glavno gospodarsko panogo, živinorejo, je moral že od nekdaj kmet-gorjanec pritegniti v izkoriščanje tudi manj produktivno zemljo, namreč pašnike in obširne višje in deloma zelo visoko ležeče planine. Povprečno skozi tri mesece na leto preživljajo planine alpskemu kmetu njegovo živino in mu omogočajo tako njegov gospodarski obstoj.

Pri nas se je do sedaj vse premalo uvaževala važnost racionalnega planinskega gospodarstva. Zato je naše planšarstvo v primeri z drugimi naprednejšimi alpskimi deželami še precej zaostalo. Vendar se je že pred vojno, posebno pa sedaj po vojni začelo pod inicijativnim vplivom Agrarnih operacij živahno delovanje za izboljšanje planin in povzdigo našega planšarstva.

V Sloveniji imamo preko 300 po večini skupnih (srenjskih) planin s približno površino 54.000 hektarov. Od teh je do sedaj statistično obdelanih 189. Na njih se je v poletju leta 1927. predelilo skupno preko 10.500 glav normalne živine, kar znači preko 100.000 mq prihranka na krmi (senu). Že v teh številkah se zrcali velik gospodarski pomen planinske paše in potreba po njenem čim ekonomičnejšem izkoriščanju. Zato je povsem upravičeno, da poveča jubilejna kmetijska razstava, ki jo je priredila letos naša Kmetijska družba ob priliki svoje 160letnice v času od 1. do 10. septembra v prostorih Ljubljanskega velesejma, poseben oddelek za planšarstvo, ki bo v zvezi s travništvom nazorno prikazoval v slikah in črtežih moderne gospodarske naprave na planinah, kakor n. pr. hleve, kočice, sirarne, napažalnike itd. Na veliki stenski karti bodo razvidne vse slovenske planine kakor tudi kompleksi gozdov, po katerih imajo gorenjski kmetje svoje stare pašne pravice. Želeti je, da si na razstavi ogledajo podrobno ta oddelek posebno naši kmetovalci iz Gorenjske in planinske Štajerske, ki bodo našli brezdvomno nove pobude za umno planšarstvo.

Razstava plemenskih konj in goveje živine

Konjska razstava, ki jo bo priredila Kmetijska družba ob priliki 160letnice svojega obstoja, bo v nedeljo 2. septembra t. l. na prostoru Ljubljanskega velesejma. K razstavi bodo pripuščene mrzlokrvne in toplokrvene živali, in sicer žrebci-plemenjaki, kobile z žrebeti in zaskočne kobile ter dveletne do triletno žrebice. Na dan razstave bodo morale biti vse razstavne živali na razstavišču do osmih zjutraj. Priglasila živali za razstavo sprejema Konjerejsko društvo v Ljubljani ali pa Kmetijska družba za Slovenijo.

Konji se bodo ocenjevali in odlikovali z denarnimi premijami, z zlatimi, s srebrnimi in z bronastimi kolajnami ter z družbenimi diplomami. Ta razstava bo pokazala najlepši konjski material, kar ga ima Slovenija. Naravno je, da vzbuja ne samo med konjerejci, ampak tudi med ostalimi kmetovalci in ljubitelji konj največje zanimanje, kajti vsak se hoče prepričati, v kakšnem stanju se nahaja danes ta važna gospodarska panoga.

Kmetijska družba je smatrala za potrebno, da pokaže na letošnji jubilejni razstavi tudi, kakšne goveje pasme goji Slovenija. Zaradi tega bo priredila v nedeljo 9. septembra t. l. razstavo plemenske živine, na kateri bodo zastopane glavne naše goveje pasme. Mnogo priglasil je doslej, vendar še niso vsi prostori zasedeni, zato se vabijo vsi živinorejci, ki imajo prav lepe živali, da jih najkasneje do 20. t. m. prijavijo za razstavo. Prijave sprejema Kmetijska družba v Ljubljani. Ocenjene bodo živali po posebni ocenjevalni komisiji in odlikovane z visokimi denarnimi premi-

jami, z zlatimi, srebrnimi in z bronastimi kolajnami ter krasnimi diplomami.

Razen te razstave bo na Velesejmu prirejen hlev, v katerem bodo že zastopane vse pasme goveje živine v Sloveniji, tako da jih bodo spoznali tudi oni, ki doslej niso še videli oddaljenejših pasem.

LJUDSKO VSEUČILIŠČE

O vremenu

Kaj radi se izprašujemo, kakšno bo vreme, ker je od tega dostikrat odvisno, kaj bomo delali. Tudi imamo tako zvane vremenske preroke in vremenske pratike, h katerim se radi zatekamo za svet. Z vremenom se bavijo tudi učenjaki, ki jih imenujemo vremenoslovce. V naslednjih vrsticah hočemo tudi mi govoriti nekoliko o vremenu in odgovoriti na vprašanje: Kdaj smemo z gotovostjo pričakovati dež ali nevihto.

Prevsem moramo tu naglasiti, da je vreme za dalje časa naprej zelo težko, največkrat nemogoče določiti. Vendar pa imamo gotove znake, po katerih z gotovostjo lahko sklepamo, ali bo na-

stopil dež ali lepo vreme. Meščan se zanaša na svoj barometer ali tlakometer. Ta je sicer precej zanesljiv svetovalec, a mu vendar ne smemo brezpogojno verjeti. Barometer nam pove, ali zračni pritisk pada ali raste. Čim večji je zračni pritisk, tem manj vlage je v zraku, s tem večjo gotovostjo smemo pričakovati lepo vreme. Hitro padanje živega srebra v barometru nam naznaja, da se je ozračje nasitilo z vodenom paro, da nam je torej pričakovati dež. Vendar pa stanje živega srebra v barometru še ni dovolj zanesljiv znak za vreme. Vremenoslovci je le prekorišten svetovalec in mu z raznimi znamenji na nebu izborna služba za določevanje vremena.

Poleg barometra je torej upoštevati pri določevanju vremena nebesna znamenja. Kdor se na ta razume, bo v zvezi z barometrom prav lahko določil vreme naprej, seveda ne za dolgo dobo, temveč le za bližnjo prihodnost.

Tu bomo podali nekaj praktičnih nasvetov, ki se nam zde posebno zanesljivi in ki utegnejo prav tolmačeni biti posebno za kmeta jako koristni.

V prvi vrsti spadajo sem oblaki, ki pa si jih, kakor uči izkušnja, ljudje večkrat napačno tolmačijo.

„Vsi me imajo radi“

pravi razumna Mica. „Moški so pazljivi in mi prinašajo darove, toda eden me je ugodno iznenadil, ker praktično misli: Prinesel mi je RADION!“

Varuje perilo!

Zanesljiv znak bližajočega se dežja ali snega so tako zvani valni oblaki, to so plasti nakopičenih temnih oblakov z ostrimi obrisi, ki so podobni verigi valov, ako jih opazujemo od strani. Ti oblaki dokazujejo, da se dva različna tokova z različno toploto in vlažnostjo vlečeta drug čez drugega; pri tem se ob mejah tvorijo oblaki valovi. Ako so ti valni oblaki temni in je nebo zadaj motno, smemo z gotovostjo pričakovati dež.

Če je ob oblačnem nebu jutranja zarja temno-rdeča ali umazanorodeča pobarvana, je to znak, da je zrak z vlagom prenasasičen in da nam je pričakovati dež že tekom istega dneva.

Znak bližnjega dežja so dalje mnogoštevilne plasti oblakov, raztezajočih se v različnih višinah. Že dve plasti oblakov ena vrh druge naznana bližajočo se padavino, če pa se plasti množijo in dvigajo v višino, bo gotovo dež, čeprav je sicer nebo še vedro.

Če se nam, ko je nebo še vedro, vidijo gore v nenavadni bližini, je to znak, da je ozračje prenasasičeno z vlagom. Po tej prikazni se navadno kmalu nakopičijo na nebu oblaki, ki prinese dež.

K zanesljivim vremenskim prerokom prištevamo tudi nekatere živali. Če lastovice nizko letajo ali če pes grize travo, bo skoraj gotovo nastopila padavina.

Včasih imamo na nebu večjo skupino oblakov. Iz tega pa še ne smemo sklepati, da bo dež. Ti oblaki so neznatni, če opazamo na njih, da se zgornji robovi ostro odražajo od nebesne modrine, ako se vidijo svetli robovi na spodnji strani oblakov in ako je del neba pod oblaki popolnoma jasen. Temna barva oblakov še ni zadosten znak bližajočega se dežja. Ko stoji sonce neposredno za oblaki, se nam zde ti temni in težki, oznanjajoč nevihto, a so v gotovih slučajih neznatni. V tem slučaju moramo opazovati robove oblakov, kakor smo zgoraj pojasnili, in ne bomo se motili. Že majhna svetla odprtina v skupini temnih oblakov nam je znak, da se nam ni bati nič hudega.

Nagradno tekmovanje slovenskih harmonikarjev na Ljubljanskem velesejmu

1.) Tekmovanje bo v nedeljo 9. septembra t. l. Začetek ob 9. uri dopoldne; popoldanski začetek ob pol 3. uri.

Uspešno zdravljenje golše

Eden izmed najvažnejših izsledkov je zdravljenje golše in napetega vratu z jodovitim zdravilnimi solmi. Znameniti dunajski učenjak in vseučiliški profesor dr. vitez Wagner pl. Jauregg in mnogi drugi zdravniki se sklicujejo na zadovne izkušnje v nešteti primerih, tako so n. pr. v Švici cele okraje rešili tega zla. Gre za popolnoma neškodljivo učinkovito tinkturo, ki tudi na splošno občutenje prav izborna deluje. Naše zdravilne soli so že tisoče rešile golše in napetega vratu. Zahtevajte naša poročila o ozdravljenju in navodila, ki jim rad pritrudi vsak zdravnik. Po vseh državah smo ustanovili razpošiljalnice in Vam pošljemo

popolnoma zastonj

naš popis, ki Vas bo zanimal. Zadostuje dopisnica in dobite ga takoj. 197

August Märzke, Berlin-Wilmersdorf
Bruchsalerstrasse 5, Abt. 909.

2.) Vsak tekmovalac naj se ob prihodu na velesejem javi ocenjevalni komisiji, kjer bo dobil tekmovalno številko.

3.) Tekmuje se lahko v dveh kategorijah: a) v lažji z navadno, diatonično harmoniko, b) v težji s kromatonično harmoniko.

4.) Vsem izdelovateljem in trgovcem godbenih instrumentov kakor tudi njihovim svojcem je tekmovalje zabranjeno.

5.) Vsak tekmovalac bo igral pred ocenjevalno komisijo dva poljubna komada. Tekmovalci z dobrim uspehom bodo igrali pri izbirni tekmi še en komad. Ocenjevali se bodo igralci na navadne harmonike zase in na kromatonično harmoniki zase.

6.) Za zmagovalce se predvidene lepe nagrade, in sicer več dobrih in dragocenih harmonik, kovčegi za harmonike itd. Tudi se bodo dobrim igralcem izdale častne diplome.

7. Tekmovalo se bo na harmoniki. Spremljevanje s kitaro, citrami ali drugimi inštrumenti ni dovoljeno.

8.) Vsak tekmovalac mora javiti **do 27. t. m.** velesejmski upravi v Ljubljani: a) svoje točno ime in naslov; b) v kateri kategoriji želi tekmovali, v lažji ali v obeh; c) ali bo igral na svoji harmoniki ali na izposojeni, katero mu bo preskrbela ocenjevalna komisija; d) želi tekmovali 9. septembra dopoldne ali popoldne.

ŽENSKI VESTNIK

Zamaški za steklenice

Zamaškov nikoli ne kuhaj in ne pari. Od kuhanja izgubi zamašek svojo prožnost, postane sčasoma trd, se rad kruši in prepušča zrak. Predno rabiš zamaške, jih preberi, taki z rdečimi in belimi lisami niso dobri za rabo. Prebrane zamaške deni v posodo z mrzlo vodo, jih pusti namakati par ur ali pa še bolje ves dan. Če se ti ne mudi, jih daj še za dve uri v toplo vodo in jih obteži, da ne plavajo po vrhu. Potem jih preplakni še z mrzlo vodo. Čim dalje so v mrzli vodi, tem boljši postanejo.

Ko se zamašek že stisne v stroj, s katerim zapiramo steklenice, ga vselej prej obriši z gobo ali pa z mehko krpo, potem šele zapri steklenico. Zamašeno steklenico vedno položi. Če je steklenica zaprta le z zamaškom in dalje časa leži, se zamašek izsuši, med steklom in zamaškom nastanejo praznine, v katere se naselijo gljivice, ki povzročajo plesnobo. Da to preprečimo, namažemo ali pomočimo vrat steklenice z zamaškom v raztopino, ki smo jo naredili iz polovice parafina in polovice navadnega voska. Lahko je pa voska tudi manj. Steklenice zapečatiti s pečatnim voskom, ni priporočljivo, ker tak vosk kaj rad razpoka.

Kako treba pravilno likati perilo

Lepo oprane moške srajce, ovratnike in zapestnice in vse drugo perilo, ki ga misliš škrobiti (poštirkat), posuši naglo na vetru ali prepihu.

Na četrt kile škroba (štirke) vzemi za oreh boksa in ravno toliko stearina. To vse dobiš v drogeriji. Vso zmes namoči v mlačni vodi in pusti toliko časa, da se popolnoma raztopi. Lahko dodaš tudi malo modrila (plavila), a ne preveč. Vode vzemi toliko, da dobiš tako gosto raztopino kakor sladka smetana.

V škrobovi vodi pomoči perilo večkrat, ga zopet ožmi in zopet namoči. Vsak škrobljeni kos stolci še dobro med dlanmi, ga zbrisi s čisto gladko krpo in nazadnje še z bolj debelo krpo. Nato ga vložil med suhe prte ali rute, dokler ga ne zlikajš z vročim železom, oprezno, a vendar naglo. Vsak kos položi na likalno desko in likaj vedno v ravni črti, najprej z lahkim, potem pa s krepkim pritiskom.

Da se perilo lepo sveti, ga — ko je popolnoma suho — nalahko pomoči z mokro krpico, položi na gladko podlago (papir za svetlo likanje) in hitro likaj čez. Čim večkrat boš perilo namočila, tem bolj se bo svetilo. Seveda je tu treba mnogo vaje, ker prvokrat perilo še ne bo brezhibno zlikano, toda z vztrajnostjo in potrpežljivostjo se boš izurila v dobro likarico.

Poletne bluže, že izprano namizno perilo, pa tudi žensko perilo ali vezenine pri perilu, to vse prej malo poškrobi, ker boš potem lahko vse lepše izlikal. Zato vlij v zadnjo vodo, v kateri hočeš perilo splahniti, malo kuhanega škroba.

Ker je pa škrob precej drag in ga za veliko perila tudi veliko rabiš, si lahko pomagaš na ta-le način: En četrt kile bele moke zmešaj v loncu z mrzlo vodo, da dobiš tako gosto kakor kislja smetana. Mešaje na štedilniku prilivaj vrele vode, približno dva in pol litra in pusti potem, da zavre. Ohlajeno precedi skozi cunjjo ali platneno vrečico in dodaj toliko mrzle vode in modrila, da imaš vse tekočine približno osem litrov. V tem škrobu lahko škrobiš mokro perilo in letne obleke, pa tudi mehke moške ovratnike in zapestnice. Osušeno perilo poškropi z mrzlo vodo, nakar ga lepo zloži in pusti tako preko noči ležati. Zlikaj pa drugi dan.

Na ta način škrobljeno perilo se da lepo zlikati in se tudi tako hitro ne umaže. Marsikaka stara obleka, ki visi na človeku kakor cunjja, dobi boljše, lepšo obliko.

Sadje poleti

Zdaj v avgustu že pričena padati črveno sadje z drevja. Pri nas po knetih tako sadje navadno pokuhajo za prašiče, ali pa ga nitu ne poberejo in ga pustijo zginiti po travi.

Tega sadja pa je tudi škoda, zlasti letos, ko ga je malo, zakaj v kuhinji ga razumna gospodinja lahko uporabi za kompot. Vse tako črveno sadje se da skuhati v dobro mezo, ki se zlasti hladna prileže proti žeji.

Treša si je samo malo truda vzeti s pobiranjem in očiščenjem tega sadja, ki ga zdaj vsako jutro leži mnogo po naših sadovnikih.

Črvena jabolka poberi, nato jih operi in olup, kar je črvicega, izreži in skuhaj le dobre, čiste dele. Ko si tako nalupila lonec jabol, prilij vode samo do pol lonce in kuhaj pol ure. Prideni še skorjico cimta, olupek limone, potem še žlico ali dve sladkorja malo zmešaj in pusti prekuhati še nekaj minut. Ko se je shladilo, daj na mizo in napravila boš svoji družini gotovo vsakokrat veselje, zlasti pa otrokom, s to zdravo in dobro jedjo.

Za kuhinjo

Dušeno meso z zelenjavo. Pol kile govejega mesa iz stegna razreži na zrezke, malo potolci in posoli. V kozo deni žlico masti, zreži eno čebulico in jo zarumeni, nato daj zrezke, da se opečejo. (Moraš vzeti precej veliko kozo, do tri litre veliko.) Na opečeno meso deni pol kile drobno in poševno zrezanega stročjega fižola, dve do tri kolerabice, tri korenčke, en peteršil, tri zelene sladke paprike, pet paradižnikov in kakih šest krompirjev, vse na plošče in drobno zrezano. Vse to skupaj duši in večkrat premešaj, da se ne prismodi. Če se je sok pokuhal, prilij vedno malo vode. Vse to skupaj duši približno poldrugo uro, da je vsa zelenjava mehka. Nato zamešaj v skodelici dve žlici kisle ali pa sladke smetane z eno žlico moke, dobro zmešaj, da se ne naredijo svalčki, če je smetana zelo gosta, dodaj malo mleka in to polij na dušeno meso in zelenjavo. Potem dobro premešaj in prilij še toliko vode, da dobiš primerno gosto in golažu podobno jed. Če je treba, še malo osoli in dodaj zrezanega peteršilja ter pusti, da pokuha še deset minut, pa je jed gotova. Daš jo na mizo kot samostojno jed bodisi za kosilo ali pa za večerjo.

Suha paradižnikova mezga. Paradižnike očisti, operi in pretrgaj na dvojce, jih naloži v kozo, pokrij in kuhaj toliko časa, da dajo iz sebe nekoliko vode. To vodo odlij, paradižnike pa pretlači skozi sito. Mezgo deni nazaj v kozo, jo nekoliko osoli in zopet kuhaj toliko časa, da se kolikor mogoče zgosti. Potem jo namaži za prst debelo na snažne deske ali lesene krožnike ter jo postavi v pečico ali pa na sonce, da postane popolnoma trda. Suho poberi z desk, jo zavij v čist papir in shrani na suhem prostoru.

Paradižnikova mezga. Oprane paradižnike pretrgaj na polovico, jih naloži v kožo, pokrij in kuhaj toliko časa, da dajo iz sebe mokroto. To vodo odlij, paradižnike pa pretlači skozi sito. Nato jih stresi v kožo, jih dobro osoli in počasi kuhaj, večkrat mešaje, in sicer toliko časa, da se mezga zgosti. Ohlajeno mezgo zlij v majhne kozarce z ozkim grlom, v vsak napolnjen kozarec pa na vrhu zalij za prst visoko z oljem ali pa z raztopljenim lojem. Naposled zaveži kozarce s pergamentnim papirjem in jih postavi na hladen, suh prostor.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

Klerikalna politika in klerikalni bojkot

Gornja Savinjska dolina, avgusta.

V «Slovenskem Gospodarju» 16. t. m. čitamo sklep odbora in zaupnikov SLS v Ljubnem, v katerem se poziva na bojkot čitateljev naprednega, Hrvatov naklonjenega časopisja. Ne karikature, ampak resnica Vas v oči bude, gospodje resnicoljubneži. Prečitajte si dopis hrvatskega župnika g. Rapljenovića, v listu «Narodni Val» 17. t. m., potem pa govorite!

Ogabno klerikalno politiko so pričeli obsojati celo duhovniki, ker vidijo, kam vodi ter obenem spravlja ob ugled našo vero. Kar se bojkota tiče, ga jemljemo z mirnim srcem na znanje, ker smo uverjeni, da bi nas že davno uničili, če bi naša usoda bila v rokah klerikalnih mogotcev.

Vaša imena si bomo zapomnili za čas, ki prihaja sicer počasi, a pride sigurno, poleg pa hočemo z Vami seznaniti hrvatski narod, da ne bo podpiral ljudi, ki pljuvajo v njegovo skledo in sramotijo njegove najboljše sinove — mučenike, ki so mučeniki tudi za slovensko stvar, ker je slovenska večina pozabila na svojo domovino.

Neprijeten dogodek med sv. mašo

Ljutomer, 19. avgusta.

Ljutomerska cerkev stoji na nekoliko vzdignjenem prostoru na jugovzhodni strani mesta. Obdaja jo na levi lesena ograja, na desni pa hiralnica in še dve poslopji. Že mnoga leta je običaj, da sedé med sv. mašo možje na klopih pred hiralnico, na drugi strani pa ob ograji na zidu, ki je ograji podzidan.

Sedeli so možje tako tudi 19. t. m. med osmo sv. mašo, med katero se je približal iz župnišča kaplan g. Presnik ter začel vpiti nad večjimi otroki, ki so sedeli poleg svojih bratov ali poleg očetov tudi na ograji. Spodil jih je cerkev in vpil še nad možmi: «Pojdite v cerkev, kjer je dosti prostora!»

Zaradi tega nastopa so postali možje nekoliko nervozni in mu odgovarjali, naj jih ne moti med sv. mašo pri molitvi, na kar je kaplan odšel z nekaterimi otroki v cerkev.

K temu imamo pripomniti še to: Že naši dedi so sedeli ob ograji, ker je poletni v cerkvi prevroče zaradi velike množice ljudi. Tudi mi bomo dalje sedeli, ker smo sedeli že prej, preden je prišel g. kaplan v Ljutomer. Gosp. Presnik, pustite nas torej med sv. mašo pri miru! Otroke bi lahko spravili mirneje v cerkev!

Prekmursko pismo

Občinski odbor v Murški Soboti se bavi le z vprašanjem mesnega oglednika. — Velik zbor zaupnikov in pristašev KDK bo septembra v Murški Soboti. — Skrlatinka med odraslo mladino. — Zagoneten umor v Središču. — Otrok utonil.

Murška Sobotica, avgusta.

Odkar posluje novoizvoljeni občinski odbor v Murški Soboti brez demokratov, se je bavil samo z vprašanjem, kdo bo mesni oglednik. Neverjetno, a resnično. Rešitve čakajo važna vprašanja, za katera pa sedanji odborniki nimajo zmišla. Zadeva mesnega oglednika postaja sumljiva

baš zaradi važnosti, ki se ji pripisuje, da si v normalnih razmerah nima nobene. Sedanjega odbora niti ne gane okolnost, da grade klerikalci svoj Dijaški dom na občinski zemlji brez vsakega pravnega sklepa. Prepričani smo, da bo še gotove gospode glava bolela pri tem vprašanju, ko pomagajo klerikalcem rušiti državno gimnazijo v Murški Soboti.

V mesecu septembru se bo vršil velik zbor zaupnikov in pristašev KDK v Murški Soboti. Na zbor bodo prišli poslanci iz Slovenije in Hrvatske. Pripravite se že sedaj za ta zbor, da bo veličasten. O zboru bodo vsi naši pristaši pravočasno obveščeni osebno in potom časopisja.

Skrlatinka zopet razsaja pri nas, tokrat med odraslo mladino. Sedaj leži v bolnici v Murški Soboti pet takih bolnikov v starosti okrog 18 let. Starši, pazite na deco in prijavite vsak sumljiv primer zdravniku!

Dne 13. t. m. so našli v Središču, par korakov od madžarske meje ustreljenega Ludovika Pocka, 30 let starega posestnika iz Lončarovcev. Strel mu je šel skozi glavo in je moral ležati tamkaj že par dni mrtev. Kdo je storilec, se še ne ve. Sum pada na nekatere najbližje sorodnike umorjenega. Osumljenca so pripeljali v sodne zapore v Murško Soboti. Naravno, da vlada v naši vasi zaradi tega dogodka silno razburjenje, in je le želeli, da se čimprej ugotovijo pravi krivci.

Dne 12. t. m. je utonila v mlaki pri hiši posestnika Lovenjaka v Poznanovcih 2 leti in 5 mesecev stara sosedova hči Irenka Gyergyek. Kako je zašla tjakaj, se ne ve. Ko so jo našli, je bila že mrtva. Vsi poskusi, da bi jo ohranili pri življenju, so bili zaman. Prizadeti rodbini naše sožalje.

ZANIMIVOSTI

× **Preganjanje ameriških pijancev.** Newyorška policija je morala nedavno napraviti temeljit pogon, da polovi najštevilnejše zločince, ki se ne morejo odvaditi srkanju alkoholnih pijač. Preko 150 takih zlikovcev so aretirali. Najzanimivejši pa je način, ki se ga poslužuje newyorška policija, da izvoha ameriške pive. Z zanesljivostjo domačih stražnikov je imel New York že pogosto slabe skušnje. Oni so namreč čisto v zvezi s tihotapci in trgovci alkoholnih pijač, ker jih pač sami radi srkajo. Direkcija si je morala izposoditi stražnike iz Washingtona, ki so morali cele mesece zahajati v vse mogoče družbe, se včlaniti v najrazličnejše klube, voziti se z avtomobili, piti šampanjec, samo da so mogli ugotoviti vse one, ki se ne drže predpisov. Tako je v Zedinjenih državah, kjer je alkohol zabranjen, pri nas pa je pijanost pred sodiščem olajševalna okolnost.

× **V vlaku se je sam pribil na križ.** Te dni so doživeli na nekem berlinskem kolodvoru čudovito senzacijo. Iz vlaka je pridiral k uradniku preplašen sprevoznik in mu javil, da visi v zadnjem vagonu v praznem kupeju na križ pribit neki možki. Uradnik in drugi, ki so slišali neverjetno vest, sicer niso tega takoj verjeli, vendar so stopili pogledat v omenjeni kupe, v katerem se je nudil vsem strašen prizor: na tleh je ležal na posebnem križu pribit na rokah in nogah neznan možki. Še huje pa so se prestrašili navzoči, ko so hoteli dvigniti križ in človeka. Križani je sam snel roko s križa, izpulil z njo ostale tri žeblice in skočil živahno pokoncu. Križ, na katerem je ležal, pa je lepo zložil, ga vzel pod pazduho in šel na peron. Pri zaslišanju pred postajenačelnikom je izjavil, da se imenuje Rihard Ulmer, bivši pomorski oficir, in da se je po vojni pričel pečati s proučevanjem fakirskih zmognosti in da je v tem že toliko napredoval, da se lahko brez bolečin prebada z iglami in noži po vsem telesu. Tako si je na rokah in nogah napravil skozi in skozi vbodljaje in se pribijal na križ, kadar se mu je zljubilo. To pot se je pa na vlaku zato pribil na križ, ker je hotel obrniti nase pozornost občinstva, da bi mu pomagalo do zaslužka, češ, da je že dalje časa brez posla. Pri nogah je imel listič s prošnjo, naj ga odnesejo na zrak, če bi ga našli onesvečenega...

sije na nočnem nebu in tako tvori celoto.

Slična celota se vidi pri 7 prednostih, katere ime

× **Pol telesa v Rusiji pol v Poljski.** Nedavno je ustrelil neki ruski stražnik v Rovnu, ki leži tik poleg poljsko-ruske meje, poljskega trgovca Gewela. Gewel je hotel na tistem prekoračiti državno mejo. Stražnik je zaklical, pomeril in sprožil. Trгоvec se je zgrudil mrtev na tla. Trgovčeva žena je zahtevala, da se ji truplo moža izroči, ker je imei mož v škornjih zašit denar, in sicer 1600 dolarjev v bankovcih. Ruski komisar, čim je slišal o denarju, je z enim samim pogledom ugotovil, da je ležal Gewel z glavo na Poljskem, z nogami pa v Rusiji. To mu je bilo dovolj da ni hotel izročiti mrliča. Naposled se je sovjetska komisija izjavila pripravljeno, izročiti truplo trgovca brez škornjev. Truplo samo je pa žena, ki ji je bilo baš do denarja, odklonila, in sedaj se bo začela med poljsko in rusko vlado posebna akcija, da se dožene, kdo ima pravico na mrličev denar, če so ležale obute noge na ruskem, glava pa na poljskem ozemlju.

Listnica uredništva

Sevnica ob Savi. Proti zakonu in zato ne sme mo objaviti.

Žabniška vas. Brez podpisa in proti zakonu, Čret. Le pošljite še!

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Pretkani Janez

Gospodar Peter je bil daleč naokoli znan kot velik bogatin. Posedoval je obsežne njive, travnike, vinograde in gozdove. Zlasti veliko pazljivost je posvečal obsežnim gozdovom, v katerih ni raslo samo najlepše drevje, nego je bilo v njih tudi polno zajcev, srn in druge divjačine. Skrb za divjačino je bila prepuščena Janezu, staremu preizkušenemu lovecu. Janez je bil strah in trepet lovskih tatov, ki so poželjivo gledali na njegovo divjačino.

Noč in dan je hodil Janez oborožen po gozdu. Že oddaleč se ga je poznalo po njegovih ogromnih škornjih, katere je nosil poleti in pozimi. Da se svojemu neprijatelju osvetijo, so lovski tatovi sklenili Janezu ukrasti njegov ponos — škornje. Ko je Janez nekega popoldneva mirno spal v svoji gozdni kolibi, se se prikradli lopovi k njegovim kolibi in odnesli škornje. Janezu ni preostalo drugega, kakor da to nesrečo potoži svojemu gospodaru.

«Koliko imaš škode?» ga vpraša gospodar. «2000 dinarjev», odvrne sluga.

«Nikar ne pretiravaj. Od kdaj so pa stari levji po 2000 dinarjev?»

«Prosim, samo pogledajte», reče sluga in pokaže račun:

Čevlje kupil za	400 Din
Dvanajstkrat dal nabiti nove podplate	1000 "
Petkrat menjal vrhnje usnje	400 "
Trikrat popravil golenice	140 "
Pidesetkratna obnovitev žebeljev	60 "
Skupaj	2000 Din

Gospodar temu računu ni znal ugovarjati in je temu baje izplačal zahtevano odškodnino.

Kolač in les.

Gost: «Kaj, pet dinarjev stane en kolač? In trd je kakor les!»

Natakar: «Prosim vas, saj se je tudi les podražil...»

Ponosna nevesta.

Urška se je zaročila z višjim uradnikom in njena mamica je ponosno pripovedovala, da bo hčerka dobila takega ženina, ki bo čez vso okolico.

Njeno ponašanje je čula sosedica, ki je prezirljivo dostavila: «Seveda bo čez vso okolico, kadar bo peljal v zrakoplovu.»

Moč izkušnjava.

Župnik Francelj je napovedal naprednim časopisom odločen boj. Ves teden je pramišljal, kako jih bo v nedeljo oblatil in povzdignil krščanske liste. Da bi bolj držalo, je pripravil izvod «Domoljuba», da ga ponese na prižnico in počaže vernim poslušalcem, kakšni časniki so Bogu lopadljivi.

Poleg «Domoljuba» pa je bojeviti župnik previral tudi «pregrešne» časopise in tako se je zgodelo, da je usodnega jutra namesto «Domoljuba» omotoma prinesel na prižnico «Domovino». Zadel je streljati v pohujšanje in brezverstvo in ko nu je zmanjkalo gradiva, je segel pod sukno po časnik, da ga pokaže vernikom, kakšen je pravi katoliški časopis.

«Takšen list bi moral v slednjo krščansko tišo!» ga je dvignil tako, da je bila naslovna stran obrnjena po cerkvi.

Porogljivo šepetanje je opozorilo župnika, da se obrnil časopis. Spoznal je neljubo pomoto, karero je olepšal z besedami: «Poglejte, kako mora biti človek danes previden, celo na svetem kraju ni varen pred izkušnjavo!»

Njegova sreča.

Kapetan (vojaku, ki je bil od korakanja zelo trujen): «Tvoja sreča, da nisi služil v vojski za naša preseljevanja narodov.»

Mačja domišljija.

A: «Vaša mačka se ponoči strašno dere.»

B: «Pojedla je kanarčka, pa misli, da zna sedaj peti...»

MALI OGLASI

Kmetska hiša z vrtom

na poljskim orodjem v Predtrgu pri Radovljici se prodaja. — Natančneje se poizve v Predtrgu št. 21 ali pa v Radovljici v gostilni «Pri Lectarju». 195

Pozor! Prodajam Pozor!

zaradi preselitve dva ženska stroja, oba za 3300 Din, in čevljarSKI levoročni stroj za 3600 Din. — Pismena ali osebna pojasnila daje Jakob Golob, Ptuj, Štuki 8.

Gostilna na račun in mesarija v najem

na odda v lepem kraju Prlekije s 1. oktobrom. — Ponudbe pod «Vesten gostilničar» na upravo «Domovine». 205

Kmečko dekle (pevka)

na priliko možitve. — Ponudbe na upravo «Domovine». 196

Šteparico in pomočnika
sprejme Karol Kisilak, čevljar, Rogaševci, Prekmurje.

Priden in pošten hlapec
vsestransko izvežban, želi službe na kakšni kmetiji ali pa gostilni. Igra dobro harmoniko. — Naslov pove uprava «Domovine». 201

Krepak mizarski vajenec
ki ima veselje do mizarskega obrta, naj se zglašil pri mizarskem mojstru Vinku Tepini na Jezerskem nad Kranjem. 200

Žimnice (modroce)
vrhnje in spodnje, otomane, razne divane žimo, afrik. cvilih in vse potrebščine prodaja najceneje tapetnik Rudolf Sever, Ljubljana, Marijin trg 2.

Iščemo osebe v vseh mestih

kot **vodje filialk**. Posebnoga znanja, skladišča ali kapitala za podjetje ne zahtevamo. — Mesečni dohodki okrog 150 do 200 dolarjev.

Vprašati na:

The Novelty-Company in Valkenburg Limburg (Holland).

ŽIMA

za modroce, najboljša in najcenejša, pri **M. Masterl**, tovarna žime, Stražišče pri Kranju.

Do sedaj najcenejša trdika v državi!

Tovarna glasbil, gramofonov in harmonik. Skladišče:

MEINEL & HEROLD R. LOEGER, MAR. BOZ št. 104-A

Violine od Din 95 — d. Ročne harmonike od Din 85 — d. Tamburice od Din 98 — d. Gramofoni od Din 345 — ZAHTEVAJTE NAS VELIKI KATALOG. KATEREGA 149 VAM POSLJEMO BREZPLACNO.

Lanino

(laneno slamo)

kupuje v vsaki množini po zelo visokih cenah

Tovarna motvoza in vrvarna d.d. Grosuplje pri Ljubljani, 203

„Priatelj zdravih tolažba bolnih“

lahko so nazivali že naši stariši in dedje pravi lepodišči »Fellerjev« bol ublažujoči

„ELSA-FLUID“

tako so nazivali več kot 30 let njegovi zvesti odjemalci to prijubljeno narodno sredstvo in kozmetikum, ter v mnogim zahvalnim listima priznavajo, da se imajo zahvaliti edino pravemu Fellerjevemu »Elsaflu«.

ako so se pojavili pred prehladom, kihanjem, influenco, gripo, kašljem, hripavostjo, kakor tudi da niso trpeli na nespavanje, nervozni in slabosti. Ker kaj je vzrok vsem tem težavam? V največji meri je krivo nezadostno negovanje telesa in slabi obtok krvi! Toda s čim se tebi najbolj neguje in na kak način se krvotok najneškodljiveje in najugodnije pospešuje? Potom otiranja, mazanja in pranja s pravim »Fellerjevim« Elsafluidom, kateri je prirejen iz sokov raznih zdravilnih rastlin, in koja uporaba zunanja kakor tudi notranja prija želodcu in vsemu ostalemu telesu. Poizkusite! Kmalu bo vaše razpoloženje veselo, vaš tek izvrsten, volja do dela se bo ojačila, čutili se boste osveženi in pomlajeni! Toda kje si boste nabavili ceno in pravi »Fellerjev« Elsa-Fluid?

V lekarnah in vseh tozadevnih trgovinah kjerkoli boste zahtevali. Povsod boste plačali za poizkusno stekleničico 6 Din, za dvojno 9 Din, za posebno steklenico 26 Din. Ali, ako naročite direktno po pošti stane z omotom in poštnino vred 9 poizkusnih ali 6 dvojnih ali 2 specialni steklenici 62 Din. Nasprotno 27 poizkusnih ali 18 dvojnih ali 6 specialnih samo 139 Din. Naslov označite jasno.

EUGEN V. FELLER, Stubica Donja, Elsatrg 360, Hrvatska.

Peugeot

Prvi bicikli, katerih konstrukcija odgovarja moderni tehniki!

Vsi Peugeot bicikli so opremljeni s svetovnoznano „LYON-LUX“ verigo, imajo nerjaveče špice in so njihova ležišča najmodernejše vrste „popolnoma v olju ležeča“.

Zahtevajte cenik gratis in franko pri glavni zalogi za vso kraljevino:

ERIK BREUIL LJUBLJANA, Dunajska cesta štey. 36.